

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Mishnayot

‘im perushe ... Rabenu ‘Ovadyah mi-Berçinorah ve-Tosfot Yom Tuv ...
Ve-elu nitosfu ... kol hilufe girsa’ot, mar’eh meqomot ba-Rambam u-ve-Çur
ve-Sh.‘A ... u-mar’eh meqomot ba-Shas

Seder Mo‘ed

**Berçinorah, ‘Ovadyah ben-Avraham mi-
Dihrenfurt, 543 [1782 oder 1783]**

הליגמ תכסמ

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11110

זה בנין בית המקדש פירש הר"ב שנתקד ביום הכפורים כלומר שגם יום הכפורים היה בתוך ימי החנוך כדמוכח במלניס א' סיון ח' ויעשה את החג שבעת ימים ושבעת ימים ומפרש בגמרא דמ"ק דף ט' לשבעת ימים היה החנוך קודם לשבעת ימי החג ומלא שבעה בתשרי שהם שני ימים קודם יום הכפורים התחילו ימי החנוך ומ"מ חקרי יום הכפורים יום שמחת לבו דלא למועוטי שאר יומי אלא שעל כל פנים היה הוא יום חדוה ושמחת החנוך ואין לומר שעל בית שני נדרש בכלן דהא כתיב בעזרא ו' ושיאל ביתא דנא עד יום תלתא לירח אדר וגו' ועבדו בני ישראל וגומר מנכת בית אלקנא דנא בחדוה וגו' ויעשו בני הגולה את הפסח ובנין הדרום דמוק לומר לפי שסיפר יוסף בן גוריון בפרק ג"ה מספרו בענין חנוך הבית שעשה אותו היום משתה בכל שנה ושנה בכל מדינת יהודה וזה א"ל ביום הכפורים :

אמו כנסת ישראל : זה מתן תורה ב"ה שבו נתנו לוחות אחרונות : זה בנין בית המקדש שנתקד ביום הכפורים :

נשלמה מסכת תענית נשלמה מסכת תענית

סליקה ליה פסקת תענית

סדר אחר תענית פנילה לפי שהוא תיקון הגביאים שהיו אחרונים לאשר התקיימה תענית הרמב"ם :

מסכת מגילה

מסכת מגילה

פרק א מגילה נקראת באחד עשר בשנים עשר פעמים בזה ופעמים בזה כדמפרש ואויל : מיונות יהושע בן נון קורין בט"ו דכתיב (אסתר ט') על כן היהודים הפרזים עושים את יום י"ד ומדפרזים ב"ד ש"מ דמוקפין בט"ו : יהושע נפקא לן ג"ש מפדיו פדיו כתיב הכא היהודים הפרזים וכתיב התם (דברים ג') לבד מערי הפרזי מה להלן מיונות יהושע אף כאן מיונות יהושע ותקנו שהכריזו המוקפים חומה מיונות יהושע אע"פ שאין להם חומה עכשיו יקראו בט"ו כמו שזמן כדי לחלוק כבוד לא"י שהיתה חרבה בימי מרדכי ואסתר כדי שיהיו קורין בבני שזמן ויחשבו כאלו הם כרכים המוקפים אע"פ שהם עתה חרדין ויהיה זכרון לא"י בנס זה ולפי שיהושע התחיל להלחם בעמלק תחלה וכתיב (שמות י') כתוב זאת זכרון בספר ושים באזני יהושע לפיכך הזכירו מיונות יהושע : לא שהכפרים מקדימין כלומר מאחר שזוקפין קורין בט"ו ושאינן מוקפין ב"ד הכל בכלל והיכי משכחת תו י"א ו"ב ו"ג אלא שהכפרים נתנו להם רשות להקדים קריאתן ליום הכניסה יום ב' בשבת שלפני י"ד או ה' בשבת שהן

פרק א כרכין עיין במשנה ד' פרק ט' דברכות : מימות יהושע פי' הר"ב נפקא לן ג"ש כו' וכתיב התם לבד מערי הפרזי בריש דברים כתיב וזהו שפירש'י וכתיב התם בביאת הארץ בימי משה ויהושע ע"כ דהואיל ונכתב בשנת הארבעים סמוך לפטירת משה רבינו ע"ה חשבינן ליה מיונות יהושע ודלא תלינן מיונות משה חדא דא"כ כל שהיתה מוקפת מתחלת יציאתן ממצרים שהיא ארבעים שנה קודם לביאתן לארץ ומנא ידעינן איהו היתה מוקפת בזמן ההוא ועוד דהיינו טעמא דמסיים הר"ב ולפי שיהושע התחיל להלחם בעמלק וכו' קורין בט"ו כתב הר"ב מדפרזים ב"ד ש"מ דמוקפים בט"ו ומקשינן בגמרא ואימא דפרזים ב"ד כדכתיב בכו אכל מוקפין ללא קבע בהו קרא אי בעו ב"ד ואי בעו בט"ו אחר קרא בזמניהם זמנו של זה לא בזמנו של זה דזמניה ל' רביס לומר זמנו של מוקפין אינו בזמנו של פרוזים ותו פריך ואימא ב"ד וקרא דכתיב להיות עושים וגו' בט"ו לשון אחי ומשני כיון דלא רמו לך הכתוב וזן דמוקפים אימת ואשכחן ט"ו לשון מכתבא שהמוקפים יעשו כשזן :

כפרים ב"ד' דכתיב הפרזים עושים יום י"ד ועיר שאין מוקפת חומה נקרא פרוז שמתוך שאין לה חומה ישיבתה נפוץ ופרוז ומרוחקים משכונה לשכונה רש"י : בארבעה עשר עיין בפ' הר"ב ספ' קדימות מאי דפריך בגמ' התם מלא תתגודדו : ועיירות גדולות נמי אינן מוקפות חומה דהא בכלל פרוזים הם אלא שהן גדולות וכדתנן במשנה ג' : אלא שהכפרים מקדימין ליום הכניסה (ומ"ש הר"ב באידך פי' שמתכנסים כו' לשמוע קריאת התורה כמ"ש לקמן בסוף פ"ג בד"ה בשני ומישי וכו') ומ"ש הר"ב כד' שיהו פטוים וכו' הכי איתא בגמ' אבל רמי עליה מדתנן במשנה ג'

א יבנות יג' ב פתי' פ"ס תה' חגילה עוס' פ' ח"ד סי' תרפ"ט ט"א ג' טס"ט"א ר"מ י"א פ"ט ס"ל

מקום שאין נכנסין לא בב' ולא בה' אין קורין אותה אלא
בזמנה וי"ט ד' תקנתא דכרכים הוא היאך מפסידין לתקנתא
דרהו אלא אימא מפני שמספיקין כו' שכן הוא להם בשביל שהם
תוספתים הלכך היכא דאין נכנסים כו' לא קולא הוא גבייהו
ואין כאן שכן וי"ט לימא קרא

בזמנם משום דאמרן דלא זמנו
של זה כזמנו של זה כדלעיל
והיינו מדכתיב לשון רבים להכי
אמרין דאכתי לימא בזמנם דהוי
כמי לשון רבים וי"ט הר"ב ש"ת
עוד שני זמנים דזמנים טובא
ליכא למומר דיו"ד וה"א
דמזמנים בזמניהם דרשינן דומי'
דעקר זמנם דתתי גמרא :
ב חל להיות יום י"ד סהא
עקר לפי שרוב העולם
קורין בו ומשים הדי קתי ליה
סתמא ושני בשבת יום הכניסה
הוא הר"ן ואע"ג דהשתא
דמתחיל בשני בשבת והדר תני
שלישי וכו' דנקט סידורא
דיומא נמלא דאשמועינן מקדימין
לי"ג וכו' וכו' דלא כסידורא

דירחא דלעיל תפרש בגמרא דהיינו טעמא דלי הוה תנא
כסידורא דירחא הוה צריך לשנות אחר השבת י"א בשבת י"ב
ע"ש י"ג מתוך כך הוא בא לדלג ולטעות לכך נקט סידורא
דיומא וסדר החדש הבא לו לאחוריים אינו מוכירו בפירוש שהרי
מאליו הוא נשמע ואין כאן עוד טעות : חל להיות בע"ש
עיירות ומוקפים בו ביום כתב הר"ב שאין קריאת מגילה
בשבת גזירה שמה יטלנה וכו' דהכל חייבין בקריאת מגילה
ואין הכל בקיאין כדאיתא בגמ' וקשיא לי"א למה קורין בס"ת
בשבת כדתנן בפרק בתרא וכו' הר"ב בסמוך בפרשת ויבא
עמלק אבל בקריאת הלל ל"ק דרשאין לקרות בעל פה כיוון רגילין
בו מידי דהוה מעמדות במנחה כדתנן במשנה ג' פ"ד דתענית
וניחא לי במ"ש בעור א"ח ר"ם קל"ט דהקורא בפרשה צריך
לסדר אותה תחלה פעמים ושלא יבין לבין עצמו וכו' וא"כ כל
הקורין בקיאין הן דויתא לתירוץ ב' דתוספות במילה שלא גזרו
כמ"ש בשם במשנה ב' פ"ד דסוכה דטעמא דאין אדם מל
א"כ הוא בקי : וביקבין בו ביום דכתיב ואחר"כ בכל
שנה ושנה מה כל שנה ושנה אי מוקפין קודמין לעיירות א"כ כאן
אין מוקפין קודמין לקרות עם הכפרים ביום הכניסה הכי איתא

ב ביצד חל להיות יום י"ד בשניי כפרים
ועיירות גדולות קורין בו ביום ומוקפות
חומה למחר חל להיות בשלישי או
ברביעי כפרים מקדימין ליום הכניסה
ועיירות גדולות קורין בו ביום ומוקפות
חומה למחר חל להיות בחמישי כפרים
ועיירות גדולות קורין בו ביום ומוקפות
חומה למחר חל להיות ערב שבת כפרים
מקדימין ליום הכניסה ועיירות גדולות
ומוקפות חומה קורין בו ביום חל להיות
בשבת כפרים ועיירות גדולות מקדימין
וקורין ליום הכניסה ומוקפות חומה למחר
חל להיות אחר השבת כפרים מקדימין ליו'
הכניסה ועיירות גדולות קורין בו ביום
דמוקפות חומה למחר ג איזו

יום הכניסה שהכפרים מתכנסים בעיירות לתשפט לפי שב"ד
יושבים ב"ה בתקנת עזרא א"ג מתכנסים הכפרים לעיירות
בב' וה' לשמוע קריאת התורה והכפרים אינם בקיאים כל
כך לקרות וצרכים שיקראנה להם א' מבני העיר ולא השירוסים
חכמים לחזור ולבא ביום י"ד כדי

שיהיו פנים ביום פורים להספיק
לרבי שעוד פורים לבני העיירות
ומלאו לדבר זה רמזו מן המקרא
דכתיב (אסתר ט') לקיים את
ימי הפורים האלה בזמניהם ואין
לא תקון מרדכי ואסתר אלא י"ד
וט"ו הכתובים בתקרא לימא
קרא בזמנם מאי זמניהם ש"מ
עוד ב' זמנים אחרים חוץ מאותן
הכתובים במגילה וי"ב לא צריך
קרא לרבווי שיהא ראוי לקריאה
שעקר הכס בו היה שבו נקבלו
להגוס מאויביהם בין בשושן בין
בשאר מדינות על כרחך לא רבי
קרא אלא י"א וי"ב ואין לומר
דרבי ט"ו וי"ז שלאחר י"ד וט"ז
הכתובים במגילה דאמר קרא
(שם) ולא יעבור : ב חל להיות

בע"ש עיירות ומוקפין קורין בו ביום שאין קריאת מגילה
בשבת גזירה שמה יטלנה בידו ויעבירה ד"א בר"ה ואם יאחר
עד אחד בשבת הוה ליה י"ו ואמר קרא ולא יעבור ואע"פ
שכני הכרכים קורין המגילה ב"ד כשחל ט"ו להיות בשבת מ"ט
אין קורין ויבא עמלק אלא בשבת שהוא יום ט"ו ומפסיד פקדתי
ושאלין ודורשין בהלכות פורים כל אותה שבת וסעודת פורים
אית דאמרי דעבדי לה ביום י"ד שבו קורין את המגילה ואית
דאמרי דמאחרין אותה לאחר השבת והכי משמע בירושלמי
דסעודת פורים שחל להיות בשבת מאחרין ולא מקדימין
ולכ"ע אין עושים אותה בשבת : חל להיות י"ד באחד בשבת
כפרים מקדימין ליום הכניסה דה"ל י"א וה"מ שהקלו
חכמים לבני הכפרים להקדים ליום הכניסה בזמן שישראל
שרויין על אדמתן ושלוחי בית דין יוצאים להודיע מתי קדשו
ב"ד החדש ומתי הפסח נקבע אבל בזמן הזה שהעם
מסתכלין בקריאת המגילה ומוגים ממנה שלשים יום לפסח
אם יקדימו הכפרים קריאתן הרי יעשו הפסח לסוף ל' יום של
קריאה

בגמ' ולא ידעיה מי הכריח להרן לתת טעם אחר משום שבו קריאה לרוב העולם וי"ט הר"ב ושאלין וכו' כל אותה שבת גמ'
[ובגמרא] משמע דאצטרך לאשמועינן דלא תימא נבזר דרשא אטו קרייה והרמ"ם ב"פ דהלכות מגילה כתב כלי להזכיר שהוא
פורים וי"ט הר"ב דסעודת פורים לכ"ע אין עושין בשבת דלעשות אותם ימי משתה כתיב את שמחתה תלויה בב' י"א וי"ב
שמחתו בידו שמים ואינו מתקנת מרדכי : חל להיות בשבת למאי דכתבנא במשנה ה' דפ"ה דסוכה דאין עושין י"ה באחד
בשבת ה"כ בע"ש דהני טעמי נמי שייכי ולפיכך הכא דוקא בזמן שמקדימין ע"פ הראיה דאל ככשיחול פורים בשבת יבא
י"ב בע"ש וכו' המגיד : ועיירות גדולות מקדימין וקורין ליום הכניסה דכיון דאחרו מיומיה דחו ליום הכניסה גמ' :
ג באלו

קריאה ונמצאו אוכלין חמץ בימים אחרונים של פסח לסיכך אין קורין אותה אלא בזמנה: ג עשרה בטליתין של בית הכנסת שבטלים ממלאכתן ומוזנים משל כבוד כדי להיות מנוזיין תמיד בשעת התפילה בבית הכנסת: זאלו אמרו בזמנים של מגילה

ג בארו אמרו פי' הר"ב בזמנים של מגילה ור"ל ב"ד וט"ו ורש"י פי' אם חל י"ד בשבת וא"כ זאלו קאי על הימים המוקדמים והר"ק פי' ע"פ הירושלמי זאלו ר"ל במגילה ותרומת [שקלים] דבחד בחדר משמיעין על השקלים ולא בא' בניסן וטעמא

פי' הר"ן שאין מביאין קרבנות זכור אלא מתרומה חדשה: זמן עליה הכהנים בפ"ה הר"ן והעם וכן ברש"י והר"ן וכן הוא במשנה ה' פרק בתרא דתענית: ובסדר המשנה שפירושלמי הכא והתם: והשעיה בא"כ כתב הר"ב והוא הדין שאר תעניות: והאי דנקט ט"ז משום דהוכפלנו בו זרות והכל מתענין בו אבל שאר נומות אמרין במסכת ר"ה (פ"ק דף י"ח) רנו מתענין רנו אין מתענין רש"י: כתב הר"ב שיש לה תשלומין כל ז' ואפילו עזרת דכפ"ה במשנה ו' פ"ק דמגיגה: והקהל פי' הר"ב וכל העם כו' ולהביא את טפס וכו' ובשבת א"ל וכו' רש"י וטעמא דאע"ג לנושא חי פטור כדתנן בפ"י דשבת משנה ה' הא אמרין דכל פטורי שבת פטור אבל אסור בר מתלת: ועוד שאם הוא קטן שאינו נוטל אמת ומניח א' אפשר דחייב כדכתבינא במשנה ב' פי' ה' דשבת וטף לא זאלו אלא כדי ליתן שכר למביאיהו: פדלייתא בגמ' פ"ק דמגיגה דף ג' וא"כ אפי' הוא קטן כמות שהוא יש שכר למביאייהם ומביאין אותו וא"כ בשבת ורש"י כתב עוד פי' אחר זכס ירו' משום זימה של עץ שהיו עושין למלך

ג איזו היא עיר גדולה כל שיש בה עשרה בטרונים פחות מכאן הריזה כפר: זאלו אמרו מקדימין ולא מאחרין אבל זמן עצי כהנים ותשעה באב חגיגה: והקהל מאחרין ולא מקדימין אע"פ שאמרו מקדימין ולא מאחרין מותרין ברהספד ותענית ומתנות לאביונים אמר רבי יהודה אימתי מקום שנכנסין בשני ובחמישי אבל מקום שאין נכנסין לא בשני ולא בחמישי ירו' קורין אותה בזמנה אין קורין אותה אלא בזמנה: ד קדאואת המגילה באדר הראשון ונתעברה השנה קורין אותה באדר שני אין בין אדר הראשון לאדר השני אלא קריאת המגילה ומתנות לאביונים: ה אין בין י"ט לשבת אלא אוכל נפש בלבר אין בין שבת ליה"כ אלא

אמרו מקדימין אם הל זמן קריאת' בשבת: אבל זמן עלי הכהנים והעם שהיו משפחים לישראל שקבועים להם ימים בכל שנה להביא עזים למקדש לזרוד המערכה ומביאין קרבן עזים עמם עולות גדבה אם חל להיות בשבת מאחרין ליום מחר ותשעה באב והוא הדין שאר תעניות אם חל א' מהן להיות בשבת ומגיגה אם חל י"ט בשבת דוחין שלמי חגיג' למחר שהיא יש לה תשלומין כל ז': וכן הקהל את העם שהיה המלך קורא בספר משנה תורה וכל העם חייבין לזא ולהביא את טפס כדכתיב (דברים ר"א) האכסים והגסים והטף ובשבת אי אפשר דוחין אותו למחר: ולא מקדימין דאכתי לא מטא זמן חיוביהו ותשעה באב דאקדמי פורענתא לא מקדימין: ד אין בין אדר ראשון לאדר שני וכו' פ"ק אין בין י"ד וחמשה עשר של אדר ראשון לארבע עשר וחמשה עשר של אדר שני אלא מקרא מגילה ומתנות לאביונים הא לענין הספד ותענית זה וזה שוין: ה אין בין י"ט לשבת אלא אוכל נפש בלבד מתניתין ב"ש היא דאמרי אין מוציאין את הקטן ולא את הלולב ולא את הספר תורה לרשות הרבים פיון

כדתנן בסוף פ"ז דסוטה ומאחמול לא עבדינן משום דדחיקא לה עורה: ולא מקדימין כתב הר"ב לא מטא זמן חיוביהו גמ' ופי' הר"ן הקהל קודם זמן חיובו לא אפשר משום זימה (וזמן ההקלה זיזם א' דהול המועד כדתנן במשנה ח' פ"ז דסוטה וע"ש) ויום שלפניו הוא י"ט דכמו ז' א"ל לעשות זימה) וכן זמן עלי כהנים א"ל להקדים מפני חדרו שהוא מפסיק דא"ל לו להכנס בתחמו ע"כ ומגיגה ודאי דא"ל להקריב קודם החג דמאי חגיגה שייכא אם אין חג ומ"ש הר"ב וט"ז משום דאקדמינו בגמ' וטעמא דאקטריך לכך משום דמכיון דמ"ז בתמוז הובקעה העיר נמצא דהוה זמן תענית בכל אלו הימים הקודמים לט' באב ועוד דהא כתבינן במשנה ו' פרק ד' דתענית דב' באב נכנסו עכו"ם להיכל וכו': כזרתין כו' ומתנות לאביונים ר"ל כי מי שנתן באותם הימים ר"ל יום י"א וי"ב וי"ג מתנות לאביונים יא"ו הרמב"ם אבל משלוח מנות אינו אלא בזמן סעודה דמנות מידי דמיכל הוא והר"ק הביא ירושלמי דסעודה פורים לא מקדימין וכמ"ש הר"ב במשנה דלעיל:

ד אלא קריאת המגילה כלומר שאם עשה בראשון לא יא' רש"י וטעמא בגמ' דמסקד גאולת פורים לגאולת פסח עדיף וזירושלמי דריש שקלים דמשמיעין על השקלים נמי איכא זינייהו עיין בפירוש הר"ב דריש שקלים אבל למסקנת הכבלי דמסקינן דחסורי מחסרה וה"ק אין בין י"ד של אדר כו' ולא מיירי בכל החדש לא קשיא דלא תני לה ומ"ש בב"י ס"ם תרפ"ח דין הפרשות דלא פוסקנא שבגמ' מצאתי לו בתשובה סוף דק הבית שחבר שתיקן זה ע"פ המסקנא: ומתנות לאביונים והוא הדין משלוח מנות דלמנהו אלא בשני אע"פ שהמקדימין לקרות נותנין מתנות לאביונים ביום קריאתם ואין שולחים מנות שאני התם דלא עבדי סעודה הר"ן ה אין בין י"ט לשבת עיין במשנה ב' פ"ה דבילה:

ד אלא קריאת המגילה כלומר שאם עשה בראשון לא יא' רש"י וטעמא בגמ' דמסקד גאולת פורים לגאולת פסח עדיף וזירושלמי דריש שקלים דמשמיעין על השקלים נמי איכא זינייהו עיין בפירוש הר"ב דריש שקלים אבל למסקנת הכבלי דמסקינן דחסורי מחסרה וה"ק אין בין י"ד של אדר כו' ולא מיירי בכל החדש לא קשיא דלא תני לה ומ"ש בב"י ס"ם תרפ"ח דין הפרשות דלא פוסקנא שבגמ' מצאתי לו בתשובה סוף דק הבית שחבר שתיקן זה ע"פ המסקנא: ומתנות לאביונים והוא הדין משלוח מנות דלמנהו אלא בשני אע"פ שהמקדימין לקרות נותנין מתנות לאביונים ביום קריאתם ואין שולחים מנות שאני התם דלא עבדי סעודה הר"ן ה אין בין י"ט לשבת עיין במשנה ב' פ"ה דבילה:

וה

וה

וה

וזה זדונו בכרת • פי עקר חומר זדונו בכרת • ומיהו אם
 [התרו בו ולקה בידי אדם • פטור כדתנן בסוף מכות כל
 חייבי כריתות שלקו נפטרו כו' גמ' : ו רובלים שאין עושין
 בהן אוכל נפש • כתב הר"ב ודוקא במקום שמשכירים כו' דכל
 הגאס המביאה כו' הגאס מאכל

כיון שאין בהם צורך אוכל נפש • ואין כן הלכה • אלא כדבר
 בית הלל דאמרי מתוך שהותרה הוצאה לצורך אכילה הותרה
 נמי שלא לצורך אכילה ואיכא נמי מילי אחרינא שאסורים בשבת
 ומותרים בזמן טוב • ואע"פ שאינם צורך אוכל נפש כגון משלילין
 פירות דרך ארובה ב"ע • אבל לא

הוא"ל דגדרים ל"ב
 וכו' והוא הדיוק הגאס המביאה לידו
 מאכל ועם אפרש בס"ד :
 גדר פי"ר הר"ב האומר הרי עלי
 עולה • הכי תנן בריש
 קנים • ופטור דהוא הדין לשאר
 דברים שאין באין חובה • וז"ל
 הרמב"ם בפ"ד מהלכות מעשה
 הקרבנות עול' או שלמי' או מנחה
 ומ"ס הר"ב ונאבדה • במשנה [א'
 ס"ק] דקנים • מתו או נגנבו •
 נגמ' דהכא גרסינן נמי או אבדו
 וכסדר המשנה שנירושלמי גרס
 הכא מתו או נגנבו :
 אלא שהגדרים חייב באחריותן

אלא שזה זדונו בידי אדם • וזה זדונו
 בכרת : ו **אין** בין המודר הגאס מחביור
 למודר ממנו מאכל • אלא דריסת הרגל •
 וכלים שאין עושין בהן אוכל נפש • **אין**
 בין נדרים לנדבות • אלא שהגדרים חייב
 באחריותן • ונדבות אינו חייב באחריותן :
 ז **אין** בין זב הרואה שתי ראיות • לרואה
 שלש • אלא קרבן • **אין** בין מצורע מוסגר
 למצורע מוחלט • אלא פריעה ופרימה •
 אין בין טהור מתוך הסגר • לטהור
 מתוך החלט • אלא תגלחת וצפרים :
 ח **אין**

בשבת : שזה זדונו בידי אדם •
 שבת יש בה מיתת בית דין :
 ו אין בין המודר הגאס אין מודר
 הגאס חמור ממודר מאכל אלא
 דריסת הרגל שמודר הגאס אסור
 לו ליכנס בתוך שלו ומודר מאכל
 מותר : וכלים שאין עושים בהן
 אוכל נפש • מותר להשאילן למודר
 מאכל • ודוקא במקום שאין
 משכירין כיוצא בהן • אבל במקום
 שמשכירין כיוצא בהן אסור דכל
 הגאס המביא לידי מאכל שאם לא
 ההנהגה זו מחוסר בהשוק פרוטה
 הגאס מאכל הוא שהרי ראוי
 אותה פרוטה לקנות בה מאכל :

הקשו בסופת והאיכא דגדר אינו בא מן המעשר
 [כתנן בסוף פ"ז דמנחות] ונדבה בא מן המעשר דגבי מעשר
 כתוב [דברים כ"ו] וזבח שלמים וי"ל דהכא איירי בקרבנות
 שהופרו כבר • וברפ"ז דצ"ק תירצו עוד דמשנה זו שנויה
 במ"ס קנים גבי עולת העוף ועולה כיון שאין בה אכילת אדם •
 נשבה נמי אין בא מן המעשר כדדריש בספרי בפ' עשר תעשר :
 שהגדרים חייב באחריותן • דכתוב [ויקרא א'
 לכפר עליו אימתי נרצה לו נדרו • לכשיתכפר
 בהן • אבל מקמי כפרה לא נרצה • ובאזויה קרבן אמרתי לך באותו
 שעליו שהטעינו עליו שאמר עלי דמאן דטעין ואכתפיה דמי גמ' :
 ונדבות אינו חייב באחריותן • כתב הר"ב אבל לענין כל
 תאחר שוין דכתוב כאשר נדרת וכו' • בפרשת כי
 תדור וגו' לא תאחר וגו' בסדר כי תלא :

נדר • האומר הרי עלי עולה • ולאחר זמן הפרישה ונאבדה חייב
 באחריותה : נדבה • האומר הרי זו עולה ונאבדה אינו חייב
 באחריותה שהרי לא קבלה עליו • אבל לענין כל תאחר זה זה
 שוין • דכתיב [דברים כ"ג] כאשר נדרת לה' אלהיך נדבה אשר
 נדרת בפ"ך • הרי נדר ונדבה אמורים בענין : ו שתי ראיות
 בין זיוס אחד • בין בשני ימים רצופים • וכן שלש ראיות בין זיוס
 אחד בין בשלשה ימים רצופים • או שתיים זיוס' א' ואחד לאחר :
 אלא קרבן • שזב הרואה שתי ראיות אינו טעון קרבן • אבל לענין
 לעשות משכב ומשכב אב הטומאה ואפי' לא נגע בהן • וספירת
 שבעה משיפסוק מוזבו שצריך למנות שבעה נקיים קודם
 שיטבול • זה זה שוים : אין בין מצורע מוסגר • שטעון הסגר
 כדכתיב [ויקרא י"ג] והסגירו הכהן שבעת ימים : למצורע
 מוחלט • שטמא הכהן לגמרי : אלא פריעה ופרימה • הא
 לענין שלוח • וטומאה • זה זה שוין : אין בין טהור מתוך הסגר
 לטהור מתוך החלט אלא תגלחת וצפרים • דגבי תגלחת וצפרים
 כתיב [שם י"ד] והגה נרפא נגע הצרעת מן הצרוע • ונא
 מוסגר שצרתו תלויה בימים • שאפילו נרפא צריך להיות
 מוסגר שבעה ימים • אבל לענין טהרה במקוה • זה זה שוין •
 דבטהור מתוך הסגר נמי כתיב [שם י"ג] וכבס בגדיו וטהר •
 ואע"ג דאיכא נמי קרבנות אשם ולוג שמן • מיהו הכא זיוס
 טהרתו ורפואתו הוא דקתני • ולא איירי בקרבנות שהן בשמיני :

ח **אין** בין זכ כו' • עיין בפרק קמח' וסוף פרק ב' דזבים :
 מוחלט פי"ר הר"ב שטמאו הכהן לגמרי תרגום
 לגמיתות לחלוטין הרמב"ם : פריעה ופרימה • בגדיו
 יהיו פרומים וראשו יהיה פרוע בסוף פרשת תזריע • ובמצורע
 מוחלט כתיב • וכה"ג שנוי במשנה ה' פ"ק דכלים • ומיהו נראה
 דהוא הדין לענין ועל שפס יעטה ומתניתין רישא דקרא נקטה
 וכן נראה בדברי הרמב"ם פ"י מהל' טומאות צרעת • אבל לענין
 וטמא טמא יקרא • דכתיב בהוא קרא שוים הם • דבת"כ מרבה
 מטמא טמא לכל המטמאים • לא המצורעים בלבד • וז"ל התו'
 פ"ק דמועד קטן דף ז' דבימי חלוטו צריך פריעה ופרימה
 וטמא טמא יקרא • לפוס ריהטא כתבו כן • וכן לענין שילוח חוץ למחנה •
 מחוץ למחנה מושבו • ילפינן בגמ' • מדכתיב כל ימי לרבות מוסגר לשלוח • וממילא לכל טומאות שיהא כמו כן מטמא בידיה לאהל'
 דממסבו לטומאת ביאה ילפינן ליה • כמ"ס הר"ב במשנה ז' פ' י"ג דנגעים וא"כ כ"ש שאר טומאות • דאם נתרבה לביאה שיהא
 חומר א יסירה • כ"ש לשאר טומאות :

אם נדרים ל"ב
 וכו' והוא הדיוק הגאס המביאה לידו
 מאכל ועם אפרש בס"ד :
 גדר פי"ר הר"ב האומר הרי עלי
 עולה • הכי תנן בריש
 קנים • ופטור דהוא הדין לשאר
 דברים שאין באין חובה • וז"ל
 הרמב"ם בפ"ד מהלכות מעשה
 הקרבנות עול' או שלמי' או מנחה
 ומ"ס הר"ב ונאבדה • במשנה [א'
 ס"ק] דקנים • מתו או נגנבו •
 נגמ' דהכא גרסינן נמי או אבדו
 וכסדר המשנה שנירושלמי גרס
 הכא מתו או נגנבו :
 אלא שהגדרים חייב באחריותן

אם נדרים ל"ב
 וכו' והוא הדיוק הגאס המביאה לידו
 מאכל ועם אפרש בס"ד :
 גדר פי"ר הר"ב האומר הרי עלי
 עולה • הכי תנן בריש
 קנים • ופטור דהוא הדין לשאר
 דברים שאין באין חובה • וז"ל
 הרמב"ם בפ"ד מהלכות מעשה
 הקרבנות עול' או שלמי' או מנחה
 ומ"ס הר"ב ונאבדה • במשנה [א'
 ס"ק] דקנים • מתו או נגנבו •
 נגמ' דהכא גרסינן נמי או אבדו
 וכסדר המשנה שנירושלמי גרס
 הכא מתו או נגנבו :
 אלא שהגדרים חייב באחריותן

ח נכתבין בכל לשון • נכתב של כל אומה ובלשון של כל אומה: אין נכתבין אלא יוגית • ועממא דשרי ספרים ציונית יותר משאר לשונות דאמר קרא (בראשית ט') יכת אלהים ליפת וישכון באהלי עם ויפוחו של יפת • כלומר הלשון היפה שבכל בני יפת ישכון באהלי עם ואין לך לשון היפה בכל בני יפת כלשון יוגי • והלכה כרשב"ג • מיהו בזמן הזה כבר אבד אותנו לשון יוגי ונשתבש • לפיכך אין נכתבין ספרים בזמן הזה • אלא נכתב הקדש ובלשון הקדש: מן מרוכה בבגדים • כהנים ששמשו צדיק שני • ואף צדיק ראשון • מן יאשיהו ואילך שנגזרו צלומות של שמן המשחה בימיו • ולא היו כהנים גדולים • אלא בלבושת הבגדים גדולים • פר הבא על כל המנות • כהן משוח שהורה היתר בדב' שזרוגו כרת ועשה כבוד לתו מביא פר כדכתיב (ויקרא ד') ואם הכהן המשוח: כהן המשמש כהן גדול שאירע בו פסול ומנו אחר תחתיו ועבר פסולו וחזר לעבודתו • והעבירו הבא תחתיו הראשון קרוי שמש והשני עבר: אלא פר יום לכפורים • שא"ל להביא שמים וכן עשירית האופה חצתי כהן גדול שבכל יום שא"ל להביא שקדים • הא לכל שאר דברים זה וזה שיק • אם בא להקטיר אף לעבוד שום עבודה • משום ששונה בנדים • ושניהם

ח אין בין ספרים לתפילין ומוזות • אלא שהספרים נכתבין בכל לשון • ותפילין ומוזות אינן נכתבות אלא אשורית • רשב"ג אומר • אף בספרים לא התירו שיכתבו אלא יוגית: ט אין בין כהן משוח בשמן המשחה • למרוכה בגדים • אלא פר הבא על כל המצות • אין בין כהן משמש לכהן שעבר • אלא פר יוגי • ועשירית האופה • אין בין במה גדולה לבמה קטנה • אלא פסחים • וזה הכלל בל שהוא נידר ונידב • קרב בבמה • וכל שאינו לא נידר ולא נידב • אינו קרב בבמה: יא אין בין שילה לירושלים • אלא שבשילה אוכלים קדשים קלין • ומעשר שני • בכל הרואה • וירושלים לפנין בין החומה • ובאין ובאין • קדשי קדשים נאכלים לפנין מן הקלעים • קדושת שילה יש אחריה היתר • וקדושת ירושלים אין אחריה היתר:

פרק ב הקורא את המגילה למפרע לא יצא • קראה על פה • קראה תרגום • בכל לשון • לא יצא • אבל

מזוין על הבתלה • ומוהרים על האלמנה • ומקריבין אוגנין: י אין בין במה גדולה • בשעת היתר הבמות מיירי • במה גדולה היא צמת צבור שהיתה בנוה וגבעון • לבמה קטנה • של כל יחיד ויחיד • שכל אחד היה עושה במה לעצמו • אלא פסחים • וכל שהוא כעין פסחים דהיינו החובות שקבוע להן זמן כפסח • כגון תמידים ומוספים • אבל חובות שאין קבוע להם זמן • כגון פר העלם דבר של צבור ושעירי ע"ז • אף בבמה גדולה לא היו קרבין: יא בכל הרואה • בכל מקום סיכול לראות משם את שילה: יש אחריה היתר • כשהרבה שילה הותרו הבמות: פרק ב הקורא את המגילה למפרע לא יצא דכתיב (אחר ט') והימים האלה נזכרים ונעשים מה עשיית הימים א"ל למפרע דא"ל שיהא חמשה עשר קודם ארבעה עשר • אף זכירה שהיא קריאת מגילה למפרע לא: קראה על פה לא יצא • כתיב הכא נזכרים וכתיב התם (שמות י"ז) כתוב זאת וזכרו בהספר: קראה תרגום בכל לשון לא יצא • הכי קאמר עברי שקראה תרגום ואינו תוכן כל תרגום או בכל שאר לשון שאינו מבין לא יצא:

ח ספרים תורה נביאים וכתובים • רש"י • ועיין ר"ס דלקמן: אלא שהספרים כו' הא לתוספת בגידון ולטמא את הידים זה זה שום • גמרא • ועיין במשנה ה' פרק ד' דמסכת ידים: אינן נכתבות אלא אשורית • פירש"י לשון הקדש ועממא בגמ'

דכתיבין ומוזות כתיב (רברים ו') והיו הדברים האלה בכוונות יתו • ופי' אשורית ע"ש במסכת ידים: לא התירו • לשון אחר חוץ מלשון הקדש אלא יוגית רש"י • ומ"ש הר"ב הלכה כר"ש • צ"ג • גמ' • ט אלא פר הבא על כל המצות • הא לענין פרוה"כ • ועשירית האופה זה זה שוין גמ' • אלא פריה"כ • כתב הר"ב הא כו' • אם בא להקטיר כו' • שיר טובא • דתני במשנה ד' פ"ג דקדושות • וגם רש"י השמיט קצתן: י במה גדולה • פי' הר"ב צמת צבור כו' • אף על פי שמוצא הנחשת של משה רבינו ע"ה היה שם • הכתיב במלכים א' ג' • וילך המלך גבעונה לזבח שם כי הוא הנמה הגדולה: אלא פסחים • פי' הר"ב וכל שהוא כעין פסחים כו' • דהא קתני סיפא כל שאינו נידר ונידב אינו קרב בבמה קטנה הא בגדולה קרב והיינו דליתא בזה הכלל • ועממא צזכרים דף ק"ח • דכתיב (יהושע ה') ויעשו בני ישראל את הפסח בגלגל פשיטא אלא הא קמ"ל דחובות כעין פסח הוא דקרב • הא לאו כעין פסח לא קרב • ומסוה דמספחים יליף להכי נקט פסחים טפי מאילך כמ"ש התוספות בסוף זבחים • שם והתם שנינו במשנה הרבה דברים שיש בין צמת יחיד לבמת צבור • והכא לא מיירי אלא בקרבנות • עלמין אינוהו כס שאינו קרבין אלא צמת צבור ודמק"ר יכונה אומר אין מנחה בבמה היינו בבמה גדולה כמ"ש שם צס"ד: כל שהוא נידר ונידב קרב בבמה • קטנה • רש"י: יא בכל הרואה • עיין במשנה ו' פרק בתרא דזבחים: פרק ב קראה הכא נזכרים כו' • בגמרא מומאי דהאי זכירה בקריאה דילמא עיון בעלמא • לא ס"ד דכתיב זכור יכול בלב כשהוא אומר לא תשכח הרי שכתב הלב אמור הא מה אני מקיים זכור צפה: תרגום בכל לשון • פי' הר"ב או בכל לשון • וזו ואז"ל זו קתני • רש"י בגמרא • ועיין לקמן: אבל

אבל

אבל קורין אותה ללוועזות בלעז . כתב הר"ב ובלבד שהיא כתובה בלשון לשון הר"ן מוקים למתניתין . אפילו לרשב"ג דמשנה ח' פ"ק דהלכה כמותו ויהיב טעמא . דכיון דעקר מצות מגילה . משום פרסומי ניסא . עקר פרסום הגם הלוי בדיעה . וכל שאינו יודע אלא גיטית עקר פרסומיה בגיטית אע"פ שאין הכפרים נכתבין בו עכ"ד . ונראה לי שכן גם דעת הרמב"ם שהרי בפרק ג' מהלכות מגילה כתב לזאת הצדא . אע"ג דבפרק ח' מהלכות תבילין מסתכרשב"ג . אלא ש"מ דס"ל דאף רשב"ג מודה במגילה . ועיין במשנה דלקמן : ללוועזות כל שאינו לשון הקדש . כקרא לעז . רש"י . וכן כתיב בהלל . מעט לעז . ועל מצרים נאמר עיין בדרד ק : וירלוועז ששמע אשורית יצא . כתב הר"ב ויונית היא כאשורית כו' וכ"כ הרמב"ם בפי"ב מהלכות מגילה . אלא שלא כתב שכבר אבד וכו' . דמסך בזה על מ"ש כפ"א מהלכות תפלה . כמו"ש ב"י סי' תרנ"ד . וטעמיהו . דמתניתין עמיה דהכא סברה כרשב"ג . ולא הוי מחלוקת ואח"כ סתם . וכמ"ש הר"ן דתנא דמתניתין דהכא לא מעייל בפשיה בפלוגתא דרשב"ג . אלא אחת לאשמועינן שאין כל הלשונות כשרים במגילה . לשאינו בקי בהן . ולבקי בהן כלם כשרים . ומשום הכי קאמר קראה תרגום בכל לשון לא יצא לרבין . בר מלשון אשורית . ולרשב"ג בר מאשורית ויונית . אבל קורין אותה ללוועזות בכל לשון שבועלם שהם מזכירין בו והלועז ששמע אשורית יצא לכולי עלמא . ולרשב"ג באשורית ויונית עכ"ד . ומ"ש הר"ן דמשום דאמר ר' יוחנן הלכה כסתם . לא קשיא עלכתא להלכתא דאמוראי נהוה אליביה דרבי יוחנן . ה"ק אבל משום מחלוקת ואח"כ סתם קשיא . דזה אליביה דכולי עלמא . בדמוכח בפרק החולץ במרא דף מ"ו . ומירץ כדכתיבנא : יצא מדי דהוה אנשים (כדלקמן ריש משנה ג') ועמי הארץ . ועוד דאין מי יודעין אחשתרטיס קמי הרמכים ממי הוא אלא מלכות קריאה ופרסימי ניסא . הכא נמי כו' במרא :

שם ס"ה
ב סס ס"ה
ג סס ס"ג
ד סס ס"ג
ה סס ס"ג
ו סס ס"ג
ז סס ס"ג
ח סס ס"ג
ט סס ס"ג
י סס ס"ג

אבל קורין אותה ללוועזות בלעז . והלועז ששמע אשורית יצא : ב קראה כירוגין וכו' נמנמם יצא . היה כותבה דורשה . ומגיהה . אם כיון לבו יצא . ואם לאו לא יצא . היתה כותבה בכס . ובסיקרא . ובקומוס . ובקנקנתום . על הנייד . ועל הדפתרא . לא יצא . עד שתהא כותבה אשורית על

אבל קורין אותה ללוועזות בלעז . בלשון לשון שהיא כתובה בלשון לשון של יהא קורא על פה והלועז ששמע אשורית יצא . ויונית הרי הוא כאשורית לדון זה . אלא שכבר אבד אותו לשון יונית . ונשתכח כדכתבין לעיל : ב סרוגין . שקרא מעט ושהא וחר וקרא מעט ושהא אפי' שהא וחר מכדי לגמור אה כולה יצא : היה כותבה כו' . כגון דכתיבא כולה ומנחא קמיה וקרי פסוקא פסוקא במגילתא דמנחא קמיה וכתיב לה דלא פיק ידי חובתיה אלא כשקורא במגילה שהיא כתובה כולה : אם כיון לבו לאצת בקריאה זו : בסס' שרש עשב שקורין לו סמא : בסקרא . אכן שזבעין בה אדום : קומוס . מין שרץ ובלעז' גומ"א : קנקנתום ודריאל'ו בלעז' ובערבי זא"ב : נייד . עשו מעשבים על ידי דבק וכותבים עליו : דפתרא . עור שלא נשלם תקונו . דמליח וקמיה . ולא עפיץ : על

ב ומתנמנמם . מפורש במשנה ח' פרק בתרא דפסחים : דורשה ומגיהה או מניה : אם כיון לבו . פירש הר"ב ללאת . כמו שפסק ריש פ"ג דברכות . ועיין סס : בכס . פי' הר"ב שקורין לו סמא . גמרא ופירש"י ארסימעני . וכו' הר"ב משנה ד' פי"ב דשבת : קומוס פי' הר"ב מין שרץ כו' . ועיין עוד פי"ב דשבת : עך שהיא כתובה אשורית . בדרייתא בפ"ק סוף דף ח' . עד שיכתבנה אשורית . ולחד אוקמתא מוקמינן במגילה . ומכל מקום הלשונות שוים הם אשם פירש"י עד שיכתבנה אשורית כתב אשורית . הוא כתב שלנו . ע"כ . ואע"ג דלפוס מהקנה דהתם . אפשר לפרש בדרייתא דהתם בלשון אשורית . מכלמקום אי איתא ה"ל לרש"י לכתוב כן במקנה הויא . ועוד אי לאו דלקוטטא דמלתא פירושא בדרייתא הכי הוא . מי הכריח לרש"י לפרש כלל . הלכך נראה לפרש אכתב . ומליטנא דעד שהיא כתובה . משמע דאפי' בדיעבד מעכב . ונריך לומר דטפי קפדינן אכתב מאלשון . ודלעולם נריך שיהא הכתב אשורית . אע"פ שהלשון תרגום או לשון אחרת . זכן הוא לתירוץ אחד דהתם . ואפשר דלא קפדינן טפי אכתב מאלשון . והכא הכי קאמר . שיהא אשורית כשהלשון אשורית . ומשום דמסתמא בלשון אשורית היא כתובה . לפי שבו יוצאין אף הלועזי . להכי נקט אשורית . והוא הדין בלשון אחרת . שצריך שיהא בלשון אשורית עלמו . ובהכי מיהת מעכב אפי' בדיעבד כדמשמע לי שנא דעד שיכתבנה . וטעמא דסבירא ליה ככתבם וכלשונם שיהא כתבם כלשונם . ולא שיהא כתב ארמית והלשון עילמית . כך נראה בעיני . אבל הב"י כתב בסיומן תר"ץ שיש מדקדקים בדברי הרמב"ם שהיא כתובה בלשון אותו הלשון . והוא דחה דבריהם שאין קפידא אלא בלשון ושאין מדברי הרמב"ם ראי' ע"ש . ולדבריו נריך לפרש ומסתמינוג' כבלשון אשורית . ודאידי נקטיה הכא . אע"ג דכבר שנאה לעיל דלועז ששמע אשורית יצא . ואין לומר דס"ל דתנא דמתניתין רשב"ג היא . ולא התיר אלא אשורית . א"כ יונית דכותיה ופליג דלעיל דקורין ללוועזות בלעז' . ודלא כמו"ש לעיל בשם הר"ן . דאי איתא דהכי ס' הרמב"ם והב"י לא ה"ל לפסוק במשנה ח' דפ"ק כרשב"ג . וכמתניתין דלעיל כריש הפרק . כיון דרשב"ג חולק עליה אלא ה' ק דמתני' להרמב"ם אליביה דב"י . עד שיכתבנה אשורית . דביה כ"ע יוצאין אפילו הלועזים וכדלעיל . ומיהו קשיא לי שנא דעכובא דהכא . דמשמע דאינו יוצא עד שיכתבנה אשורית . ולעיל תנן דללוועזות קורין בלעז' . ויש לומר דמשום ספר ודיו נקט הכי . והא כדאיתא והא כדאיתא . אבל לפירש"י אין נריך לכל זה דנוכל לומר דכתב אה"ג

על הספר י על הקלף : ג בן עיר שזמנו כ"ד : שהלך לכרך
זמנו כ"ז : אם עתיד לחזור למקומו י אם הוא בן כרך שהלך
לעיר ועתיד ללכת מן העיר בליל י"ד קודם עמוד השחר . אף
על פי שהוא בלילה בעיר . הואיל כיום לא יהיה בעיר י אין זה

אפילו פרוז ליומו . הלכך קורא
כמקומו כ"ו אבל אם אינו עתיד
ללכת משם הלילה י דהשתא היו
פרוז לאותו היום . אע"פ שעתיד
לחזור למחר או ליום אחר . נקרא
פרוז וקורא עמהם . וה"ה לבן
עיר שהלך לכרך . אם עתיד
לחזור בליל ט"ו . לא היה מוקף
ליומו י וקורא כיום י"ד . ואע"פ
שהוא בכרך . אבל אם אין עתיד
לחזור בליל ט"ו אינו קורא כ"ד .
אלא ממתיק וקורא עמהן והכי
מפרשי לה למתני' בגמרא :

ר"מ אומר כולה . והלכה כר"מ : ד הכל כשרים לקרות
את המגילה . הכל לאתווי נשים : חוץ מחרש . מתניתין
רבי יוסי היא דאמר הקורא ולא השמיע לאזניו לא ינא :

דמקפד קפיד קרא דכתיב ככתבם וכלשונם . ולאחד משני
הפירושים שכתבתי . או דבעינן לעולם כתב אשורית בכל לשון
ולשון . או דבעינן הכתב של אותו לשון . ואחר שכתבתי כל זה
מצאתי בשלטי הגבורים בשם רי"אז י ו"ל אע"פ שהכשירו שאר
לשונות במגילה . הכתיב לא יכירא
שתהא אשורית . שהוא כתב לשון
הקדש . ולא כתב יוני . ולא שאר
כתיבות . כמבואר בקונטרס
הראיית עכ"ל : על הספר
ובדיו . כתיב הכא וכתב אסתר
המלכה וכתב הטס (ירמיה ב"ו)
ויאמר ליהם ברוג'ו ואני כתב
על הספר ובדיו . גמ' :

על הספר ובדיו : ג בן עיר שהלך
לכרך . ובן כרך שהלך לעיר . אם עתיד
לחזור למקומו . קורא כמקומו . ואם
לא קורא עמהן . ומהיכן קורא אדם את
המגילה יוצא ברה"י חובתו . רבי מאיר
אומר כולה . רבי יהודה אומר מאיש
יהודי . רבי יוסי אומר מאחר הדברים
האלה : ד הכל כשרין לקרות את
המגילה . חוץ מחרש שוטה וקטן .
רבי

א פ"ב ס' ט"ז
ב פ"ב ס' ט"ז
ג פ"ב ס' ט"ז
ד פ"ב ס' ט"ז
ה פ"ב ס' ט"ז
ו פ"ב ס' ט"ז
ז פ"ב ס' ט"ז
ח פ"ב ס' ט"ז
ט פ"ב ס' ט"ז
י פ"ב ס' ט"ז
יא פ"ב ס' ט"ז
יב פ"ב ס' ט"ז
יג פ"ב ס' ט"ז
יד פ"ב ס' ט"ז
יט פ"ב ס' ט"ז
כ פ"ב ס' ט"ז
כא פ"ב ס' ט"ז
כב פ"ב ס' ט"ז
כג פ"ב ס' ט"ז
כד פ"ב ס' ט"ז
כה פ"ב ס' ט"ז
כו פ"ב ס' ט"ז
כז פ"ב ס' ט"ז
כח פ"ב ס' ט"ז
כט פ"ב ס' ט"ז
ל פ"ב ס' ט"ז
לא פ"ב ס' ט"ז
לב פ"ב ס' ט"ז
לג פ"ב ס' ט"ז
לד פ"ב ס' ט"ז
לה פ"ב ס' ט"ז
לו פ"ב ס' ט"ז
לז פ"ב ס' ט"ז
לח פ"ב ס' ט"ז
לט פ"ב ס' ט"ז
לא פ"ב ס' ט"ז
לב פ"ב ס' ט"ז
לג פ"ב ס' ט"ז
לד פ"ב ס' ט"ז
לה פ"ב ס' ט"ז
לו פ"ב ס' ט"ז
לז פ"ב ס' ט"ז
לח פ"ב ס' ט"ז
לט פ"ב ס' ט"ז

הספר פי הר"ב קלף . ועיין
במשנה ג' פ"ח דשבת :
ובדיו שהוא מעשן של שמנים .
או של זפת ושעווה וכיוצ'

בהן . וביבלין אותן בשרף האילן ובימעט דבש . ולפתחין אותו
הרצה . ודכין אותו עד שיטעה ריקין ומזעינין אותו . ובשעת
כתיבה שורהו במי עפלה . וכיוצא בו . וכתב בו . הרמב"ם
פ"ח מהלכות תפילין . וכתב ב"י טוא"ח ס' ל"ב בשם הגהות
שהעקר שכלל דבר שיטעה אדם דיו בדבר שיתקיים . ויהא
ולפיכך הרמב"ם והר"ש דעתם אף על פי שבקנקנתוס
פסולה . בני עפלים וקנקנתוס שרי . ואפי' לכתחלה ע"כ . ולא דמי דיו דהכא . לדיו דתנן במשנה ד' פ"ב דטוטה :
ג אם עתיד לחזור למקומו . ל' הר"ב אם הוא בן כרך שהלך לעיר כו' בליל י"ד קודם עמוד השחר דמכיון שעלה עמוד השחר
אם קורא ינא כדתנן לקמן . ומ"ש אע"פ שהוא בלילה בעיר . כלומר אפי' הכי אינו קורא עמהן בלילה . שמכיון לקרות
בלילה . כמ"ש הר"ב במשנה ב' לקמן . ומ"ש אבל אם אין עתיד ללכת משם הלילה . לשון הר"ן יאלא להתעב כאלו כיום י"ד ע"כ .
ומ"ש קרא פרוז . בגמ' דכתיב על כן יהיו הדברים הפורשים . ולמאי הדר קאמר היושבים בערי הפרוזת . הא קמ"ל דפרוז בן יומו נקרא
פרוז . ומגדרוזו בן יומו קרוי פרוז . מוקף בן יומו קרוי מוקף . ו"ש הר"ב וה"ה לבן עיר שהלך לכרך וכו' . וזה שהקדים הר"ב
לפרש בן כרך וכן הוא בגמ' . כתב הר"ן דהיינו יזוסוס דבקרא פרוז בן יומו כתיב . ומינה גמרינן למוקף . ע"כ . ומיהו מתני'
דאקדמהו בן עיר שהלך לכרך איכא למימר אורחא דמלתא נקט . שדרך בני עיירות ללכת לכרכים . ויתר מבני כרכים לעיירות .
ב"י . ומ"ש הר"ב אם עתיד לחזור בליל ט"ו . שלא ינא סם כיום ט"ו . רש"י . ומ"ש אבל אם אין עתיד לחזור בליל ט"ו ל' הר"ן
וקאת מן היום ע"כ . ו"ש הר"ב לפעמים לילי . וכן הוא בר"ן . ובפירוש נקט לכולהו לילי . לא קשיא כמ"ש במשנה ג' פ"ח
דמסכת תרומות : בבקיימו כחובת מקומו . רש"י : רבי מאיר אומר כולה . ר' יהודה אומר מאיש יהודי כו' גמ' . אומר ר'
יוחנן וכולן מקרא אחד דרשו וכתב אסתר המלכה ומרדכי היהודי את כל תוקף . מ"ד כולה . תקמו של אהשורוש . מ"ד מאיש
יהודי . תקמו של מרדכי . ומ"ד מאחר הדברים האלה . תקמו של המון . ומ"ש הר"ב הלכה כר"מ . גמ' :

ד הכל כשרין לקרות את המגילה . פירש הר"ב לאתווי נשים . שאף הן היו באותו הגס . גמרא ריש מסכת ערכין :
חוץ מחרש . כתב הר"ב מתני' ר' יוסי היא וכו' . כלומר ר' יוסי דמשנה ג' פ"ב דברכות וזאין הלכה כמותו . ואע"ג דבמשנה
ג' פ"ק דתרומות . מפרש המשנה דתנן חרש כו' לא יתרום ואם תרום תרומתו תרומה כר' יהודה . ודבר יהודה לא
אמר הקורא ולא השמיע ינא אלא בדיעבד והכי מוקים לה גמ' דברכות ודעה . וכן מוקים למהנתיין דהכא כו' יהודה . ולא פכלינן
הכא לחרש אלא לכתחלה . אפי' הכי לא רצה הר"ב לפרש מתני' דהכא כאותה אוקמתא . משום דלריכין למדחק . בפירושה כדדחיק
גמ' . דהא השתא דחרש דוקא לכתחלה . הא בדיעבד מוציא לא היו דומיא דשוטה וקטן דאפי' דיעבד לא . אלא הא כדאיתא . והא
כדאיתא וזו דוחק . דמדתנן בסיפא ור' יהודה הכשיר [בקטן] . קא מהסרינן למתני' וה"ק ד"ל לקטן שלא הביע לחיטוך . אבל
בקטן שהביע לחיטוך אפי' לכתחלה . שר יהודה מכשיר בקטן . ולכך מסתבר ליה להר"ב טפי לפרש כאוקמתא . דמהנתיין רבי יוסי
היא אע"ג דלא איתא בהלכתא . ומניח המשנה כצורתה . וכולהו בחדא מהתא ננהו . וטוד איכא למימר דס"ל הר"ב דלאותה
אוקמתא . הכא הלכה כר' יוסי . כי הכי דלא תקשה רבי אדרב דהתם כהס כר' יהודה . והכא כר' יוסי . וטעמא דמגילה שאני .
דבעינן גה פרכווי ניסא . וכל שלא השמיע לאזניו ליכא פו סומי ניסא . כמ"ש בס' סי' תרפ"ט . שכן נראה שהוא דעת רבי' ק'
והר"ש . אבל כתב דמ"מ הדבר דחוק .

כיון ( )

ולידו מעשר בערתי הקדש מן הבית : לסמיכה וסמך את ידו על ראש העולה : להגשה ומשי את המנחה תחלה בקרן מערבית דרומית של מזבח ואח"כ קומץ : ולקמיצה ולהקטרה בהקטרת קומץ קאמור . שהוא במנחה כנגד זריקת דם בזבחים ואינה כשרה אלא ביום אכל

ולידו המעשר . ולוידו יום הכפורים . לסמיכה . לשחיטה . לתנופה . להגשה . לקמיצה . ולהקטרה . למליקה . ולקבלה . ולהווייה . ולהשקיית סוטה . ולעריפת העגלה . ולטהרת המצורע : וכל הלילה כשר לקצירת העומר . ולהקטר חלבים ואיברים . וזה הכלל דבר שמצותו ביום בשר כל היום דבר שמצותו בלילה בשר כל הלילה :

פרק ג בני העיר שמכרו רחובה של עיר לוקחין ועשה לה הכהן את כל התורה הזאת וכתוב התם (רברים י"ג) על פי התורה אשר יורוך ועל המשפט . וזה משפט ביום (כדפנן ברפ"ד דסנהדרין) אף כאן ביום : ולעריפת העגלה : כפרה כתיב בה (שם כ"א) ונכפר להם הדם כקדשים : ולטהרת המצורע . זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו (ויקרא י"ד) גמרא . ובסידורא דנקטא מתניתין אפשר לי לומר דמשום דהתחיל במגילה דיוכלתין היא . נקט בתורה הלל דקריאה דכוותה . והנא בהדיהו שופר ולולב ששים לענין שבת . ותקיעת שופר דר"ה . קדים לנטילת לולב שבט"ו לחדש . וכן סידורם בכתוב . ותפלת המוספים . אידי דאתיא מדרבנן חביבא ליה ואקדמה . ותש"ה סמך לה המוספים עצמן לדלדלו שווה . וידו פרים דאתיא ליה מדרשא חביב ואקדמה . וכן נמי וידו מעשר . דמשונוכס דריש . ולפי שידו פרים קדשים הן הקדים לוידו מעשר . והדר תנא וידו יום הכפורים דמיניה התיא וידו פרים . וסמיכה אתיא מהיקשא . ועוד דוידו בשעת סמיכה היא . כדפנן בפ"ג דיומא . וסמך שתי ידיו עליו ומתודה הלכך סמך לוידו יה"כ . והדר תני שחיטה דמינה יליף לסמיכה . וכמו סמיכה ושחיטה דא"ל כהן . ה"ג תנופה והגשה . הלכך תני להו בהדיהו . ותנופה היא כעין סמיכה . כדרך השנוי בסוף פרק ט' דמנחות . והגשה כעין שחיטתן בצפון . הלכך אע"ג דהגשה . מהיקשא אתי . תני להו כסדר סמיכה ושחיטה . ותני גביהו קמיצה והקטרה . דדיני מנחה נהבו . והדר תני מליקה שהיא במקום שחיטה . דכבר תנא ליה . ואחריו קבלה והווייה כסדרן . והקדים השקיית סוטה לעריפת עגלה . דעגלה ערופה אע"ג דכפרה כתיב ביה . מ"נ לא קרבן היא . והשקיית סוטה כתיבא בפרשת נשא . ועגלה בכי תנא . וסוים בעהרת מצורע . אע"ג דקדים בעהרת להשקיית סוטה . כדי לנאה בעהרה . כאותה ששנינו בכוף מסכת כלים :

ולוידו המעשר . דכתיב (רברים כ"ו) ואמרת לפני ה' אלהיך בערתי הקדש וגומר . וסמך ליה היום הזה ה' אלהיך מולך . ועיין מ"ש ב"שנה ו' פ"ה דמעשר שני : לסמיכה לשחיטה . דכתיב וסמך ושחט וכתוב (ויקרא י"ט) ביום זבחכם ומניום לוותר לא נפקא . דשחיטה כשרה

בזר . וכמלא שאינה עבודה והתם להקריב כתיב . תוספת : לתנופה . דכתיב (שם כ"ג) וביום הגיפסכ את העומר . ולהגשה . דאתקש לתנופה דכתיב והניף והקריב . ובתרווייהו נמי א"ל כהן דמקמיצה ואילך מלות כהונה תוס' : ולקמיצה וכו' עד ולהווייה דכתיב (שם) ביום צוותו ועיין מ"ש במשנה ח' פ"ק דקדושין (ד"ה) הקבלות בשם התו' : ולהשקיית ס' טה . הנתיא תורה תורה כתיב הכא (בכרברב ח') ועשה לה הכהן את כל התורה הזאת וכתוב התם (רברים י"ג) על פי התורה אשר יורוך ועל המשפט . וזה משפט ביום (כדפנן ברפ"ד דסנהדרין) אף כאן ביום : ולעריפת העגלה : כפרה כתיב בה (שם כ"א) ונכפר להם הדם כקדשים : ולטהרת המצורע . זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו (ויקרא י"ד) גמרא . ובסידורא דנקטא מתניתין אפשר לי לומר דמשום דהתחיל במגילה דיוכלתין היא . נקט בתורה הלל דקריאה דכוותה . והנא בהדיהו שופר ולולב ששים לענין שבת . ותקיעת שופר דר"ה . קדים לנטילת לולב שבט"ו לחדש . וכן סידורם בכתוב . ותפלת המוספים . אידי דאתיא מדרבנן חביבא ליה ואקדמה . ותש"ה סמך לה המוספים עצמן לדלדלו שווה . וידו פרים דאתיא ליה מדרשא חביב ואקדמה . וכן נמי וידו מעשר . דמשונוכס דריש . ולפי שידו פרים קדשים הן הקדים לוידו מעשר . והדר תנא וידו יום הכפורים דמיניה התיא וידו פרים . וסמיכה אתיא מהיקשא . ועוד דוידו בשעת סמיכה היא . כדפנן בפ"ג דיומא . וסמך שתי ידיו עליו ומתודה הלכך סמך לוידו יה"כ . והדר תני שחיטה דמינה יליף לסמיכה . וכמו סמיכה ושחיטה דא"ל כהן . ה"ג תנופה והגשה . הלכך תני להו בהדיהו . ותנופה היא כעין סמיכה . כדרך השנוי בסוף פרק ט' דמנחות . והגשה כעין שחיטתן בצפון . הלכך אע"ג דהגשה . מהיקשא אתי . תני להו כסדר סמיכה ושחיטה . ותני גביהו קמיצה והקטרה . דדיני מנחה נהבו . והדר תני מליקה שהיא במקום שחיטה . דכבר תנא ליה . ואחריו קבלה והווייה כסדרן . והקדים השקיית סוטה לעריפת עגלה . דעגלה ערופה אע"ג דכפרה כתיב ביה . מ"נ לא קרבן היא . והשקיית סוטה כתיבא בפרשת נשא . ועגלה בכי תנא . וסוים בעהרת מצורע . אע"ג דקדים בעהרת להשקיית סוטה . כדי לנאה בעהרה . כאותה ששנינו בכוף מסכת כלים :

ולכוספין . ואע"ג דתמיד השחר קדמי (כדאיתא רפ"ו דזבחים) ואין לך מאוחר לתמיד דבין הערבים . (כדאיתא רפ"ה דפסחים) אפ"ה כיון שאם הקדמום קודם לתמיד של שחר . או אחרים לתמיד של בין הערבים כשרים . ספיר מצי תני דמזאתן כל היום . ותמידין לא תני הכא . דשל שחר ומזאת ד' שעות או עד חלות (כדאיתא רפ"ד דברכות) ושל הערבים ליתיה אלא מו' שעות ולמעלה (כדאיתא ברפ"ה דפסחים) הר"ן :

ולטהרת המצורע . בצפנים . ועץ ארז . ואווז . ושני תולעת רש"י : וכל הלילה כשר לקצירת העומר . כדילפינן במשנה ג' פ"י דמנחות . דקצירת העומר בלילה . וע"ש בכוף הפרק : ודקטור חלבים ואזרים . כתב הר"ב מותרים תמיד של בין הערבים . כבר כתבתי בזה ברפ"ק דברכות בס"ד . ובפ"י הרמב"ם חלבים ואזורים . ז"ל ואזרים דאזורים היינו חלבים : וזה הכלל דבר שמצותו ביום . כתב הר"ב לאתווי סידור שתי זבוכי לבנה וכו' גמרא . וכרבי יוסי דמשנה ז' פ"א דמנחות . וה"ה לסדור הלחם וכדתנן התם אלא גמ' נקט בזבחי לבונה שהיא נקטרת על המזבח ומתיר את הלחם : שמצותו ביום . פ' ביום סתם אבל תמידין ופסחים כבר פי' בהן הכתוב שעה מיוחדת . הר"ן : דבר שמצותו בלילה כו' . כתב הר"ב לאתווי אכילת פסחים וכו' . עיין מ"ש בזה במשנה ט' פרק בתרא דפסחים . בס"ד :

פרק ג בני העיר שמכרו רחובה של עיר לוקחין ועשה לה הכהן את כל התורה הזאת וכתוב התם (רברים י"ג) על פי התורה אשר יורוך ועל המשפט . וזה משפט ביום (כדפנן ברפ"ד דסנהדרין) אף כאן ביום : ולעריפת העגלה : כפרה כתיב בה (שם כ"א) ונכפר להם הדם כקדשים : ולטהרת המצורע . זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו (ויקרא י"ד) גמרא . ובסידורא דנקטא מתניתין אפשר לי לומר דמשום דהתחיל במגילה דיוכלתין היא . נקט בתורה הלל דקריאה דכוותה . והנא בהדיהו שופר ולולב ששים לענין שבת . ותקיעת שופר דר"ה . קדים לנטילת לולב שבט"ו לחדש . וכן סידורם בכתוב . ותפלת המוספים . אידי דאתיא מדרבנן חביבא ליה ואקדמה . ותש"ה סמך לה המוספים עצמן לדלדלו שווה . וידו פרים דאתיא ליה מדרשא חביב ואקדמה . וכן נמי וידו מעשר . דמשונוכס דריש . ולפי שידו פרים קדשים הן הקדים לוידו מעשר . והדר תנא וידו יום הכפורים דמיניה התיא וידו פרים . וסמיכה אתיא מהיקשא . ועוד דוידו בשעת סמיכה היא . כדפנן בפ"ג דיומא . וסמך שתי ידיו עליו ומתודה הלכך סמך לוידו יה"כ . והדר תני שחיטה דמינה יליף לסמיכה . וכמו סמיכה ושחיטה דא"ל כהן . ה"ג תנופה והגשה . הלכך תני להו בהדיהו . ותנופה היא כעין סמיכה . כדרך השנוי בסוף פרק ט' דמנחות . והגשה כעין שחיטתן בצפון . הלכך אע"ג דהגשה . מהיקשא אתי . תני להו כסדר סמיכה ושחיטה . ותני גביהו קמיצה והקטרה . דדיני מנחה נהבו . והדר תני מליקה שהיא במקום שחיטה . דכבר תנא ליה . ואחריו קבלה והווייה כסדרן . והקדים השקיית סוטה לעריפת עגלה . דעגלה ערופה אע"ג דכפרה כתיב ביה . מ"נ לא קרבן היא . והשקיית סוטה כתיבא בפרשת נשא . ועגלה בכי תנא . וסוים בעהרת מצורע . אע"ג דקדים בעהרת להשקיית סוטה . כדי לנאה בעהרה . כאותה ששנינו בכוף מסכת כלים :

א מ"י פ"א ט"ה
מעשר שני הל'
ב מ"י פ"ב ט"ה
ע"ה הל' ז'
ג מ"י פ"ג ט"ה
זע"ה הל' י'
ד מ"י פ"ד ט"ה
סוטה הל' כ'
ה מ"י פ"ה ט"ה
דונס הל' ס'
ז מ"י פ"ז ט"ה
טוהלת דרעות
הל' ג'
י ס"ט יחמות עב
מ"י פ"ו ט"ה
תמ"ד י"ח וסמך
ה' מ"י פ"ט ט"ה
ה' מ"י פ"ט ט"ה
ה' מ"י פ"ט ט"ה
ה' מ"י פ"ט ט"ה

קדושת

קדושת ב"ה ודיניה והתחיל ברחוב שגם זה מתפללין ומלמטה למעלה קחשיב דמעלין בקדש וכו' ובסדר המשנה בגמ' מוקדם פרק בתרא לפרקין אבל בספר הרי"ף מסודרין כמו שהם לפנינו וכן הוא בסדר המשנה דבירושלמי :

הואיל ואין מתפללין בה אלא באקראי בעלמא והלכה כחכמים : בית הכנסת לוקחים תיבה . דוקא בית הכנסת דכפרים הוא דמצי מזבני ליה . אבל ב"ה דכרכים כיון דמעלמא קא אתו לה' הויא דרכים . ולא מזנו מזבני לה : ספרים . נביאים וכסופים : אבל אם מכרו תורה

לא יקחו ספרים . דמעלין בקדש ולא מורדין : וכן צמותריהן . מכרו ספרים ולקחו ממקלט הדמים תורה . לא יקחו מן המותר דבר שקדושתו פחות . ולא גאמרו כל הדברים הללו לא כשלא מכרו שבעה טובי העיר במעמד אנשי העיר אבל אם מכרו שבעה טובי העיר במעמד אנשי העיר . אפי' לקוח דמים שבר לשמות מותר . ודוקא בשל כפרים כדאמרינן : ב' אלא על תנאי . ואפי' משל רבים לרבים . אכור למכור מכירה חלוט' דדרך כיון הוא כלומר אינו בעינינו כלום . ואין הלכה כר"מ : מוכר עולם . ואפי' ליחיד ואפילו לכל תשישין חנון מד' דברים דלאות ד' דברים לא ימכור : בית המים . לכביסה . א"כ למי רגלים : ר"י אומר מוכרין אותו לשם חצר וכו' ואין הלכה כר"י : ג ואין

לוקחין ברמיו בית הכנסת . בית הכנסת . לוקחין תיבה . תיבה לוקחים מטפחת . מטפחת לוקחים ספרים . ספרים לוקחים תורה . אבל אם מכרו תורה לא יקחו ספרים . ספרים לא יקחו מטפחות . מטפחות לא יקחו תיבה . תיבה לא יקחו בית הכנסת . בית הכנסת לא יקחו את הרחוב . וכן צמותריהן . אין מוכרין את של רבים ליחיד . מפני שמורדין אותו מקדושתו . דבריר' (גמ' ירו' ורי"ף מאיר) יהודה . אמרו לו א"כ אף לא מעיר גדולה לעיר קטנה : ב' אין מוכרין בית הכנסת אלא על תנאי . שאם ידעו יחזירוהו דברי ר"מ . וחכמים אומרים מוכרים אותו מוכר עולם . חוץ מארבעה דברים . למרחץ . ולבורסקי . ולטבילה . ולבית המים . ר' יהודה אומר מוכרין אותו לשם חצר . והלוקחמה שירצה יעשה : ג' ועוד אר"י בית הכנסת שחרב . אין

ברמיו אע"פ דרחובה לשון נקיבה . רחוב לשון זכר . ואפשר דה"ה דרחובה . קרינן במפיק . אבל בסדר המשנה דבירו' הגירסא בדמיה : בית הכנסת לוקחין תיבה . כתב הר"ב דוקא דכפר' אבל ב"ה דכרכים כיון דמעלמא אתו לה פי' שרבים באים להתלל שמה אע"פ שאין כותבין כלום בבנינו . מ"מ כיון דעל דעת אותן רבים נעשה חמורה קדושתו ואין יכולין למכרה . כך הסכמת הפוסקים : תיבה מקום שמניחין בו ס"ת . שאנו קורין ארון . והוא קדוש יותר מבה"ב . הר"ן : מטפחות . מטפחות ס"ת דקדושין טפי הר"ן : ספרים פיר' הר"ב נביאים וכתובים : וכ"כ הר"ן וכתב דמשמע דנביאים וכתובים כי הדדי נהכו . והא דמקדים בפסוקי זכרונות כו' כתובים לנביאים משום סדרא דגברי כו' ולא מעליותא כלל לזה על זה עד כאן . וכבר כתבתי בזה ביומא פ"ד דר"ה : אבל אם מכרו תורה לא יקחו ספרים . וכתב בכ"מ פ"א מהלכות תפלה . דלהרמב"ם רישא דמתניתין דוקא . דכל מידי דאפשר לעלויה מעלין . ואין לוקחין בדמיו דבר השוה לו . אבל אם עברו ומכרו תורה . כיון דא"א לעלויה יקחו בדמיו ס"ת אחר . אבל לא יורידוהו לקנות בו ספרים . ואידי דנקט אם מכרו תורה לא יקחו ספרים בגרוע . נקט הכי בכלהו . וזהו דכשיון גמי אסור וכדמשמע רישא דמתניתין כ"כ בכ"מ . והקפיד לי שא"כ כתב הרמב"ם בני הכפר שרצו למכור ב"ה שלהן . או לבנות בדמיה כ"כ אחרת . או לקנות בדמיה תיבה או ס"ת צריכין להתנות וכו' ע"כ . והרי שהתיר בשו"ס . וז"ש במכירת ספר תורה . שלוקחים ספר תורה אחרת שאין שם קדושה למעלה וכו' . היונו לפי שסובר דודאי עדיף לקנות קדושה עלויה . אבל בשורת הדין רשאי לקנות בשו"ס כמו כן ולפי זה אתי ספיר . דאע"ג דסיפא דוקא . לא נקטה רישא בשו"ס . משום דמכל מקום עדיף טפילהעלות מלהשות וראיה לדברי . שהרי הטור העתיק הרישא . ואחר כך כתב אבל איפכא להורידן מקדושתן לא ע"כ . נראה ודאי דלא קפיד אלא להוריד . אבל להשוות שרי . וכת"ש ב"ה בשם מהרי"א ז"ל ואפילו הכי העתיק הרישא דנקט בעלויא . אלא דהיינו טעמא לפי דמ"מ הכי עדיף להעלות בקדושה . אע"פ שעל פי הדין רשאי לקנות כיוצא בהם : לא יקחו ספרים . כתב הר"ב דמעלין בקדש כו' . משנה ד' ריש פ"ו דשקלים . ושם מפורש : אם כן אף לא מעיר גדולה כו' ופי' קמיעקרא קדישא . השתא גמי קדישא . מרבים ליחיד ליכא קדושה . שאי אפשר דבר שבקדושה בפחות מעשרה . ורבנן אי איכא למיחש' כהאי גוונא גמי איכא למיחש' משום דרוב עס הדרת מלך . ולא משכחת מכירה בבית הכנסת . גמרא . ב' שאם ירצו יחזרוהו . ובגמרא דייקנן לוקח הכי דייב דה שהרי אם רצו להחזיר . כמלא לוקח משתמש בו בנתים בשכר מעותיו והוי רבית . (כדתנן במשנה ג' פ"ה דבבא מציעא) ומשנינן ר"מ סבירא ליה דאחד בריבית מותר . אי גמי דמייירי שמתעין להחזיר שכירת ב"ה . וס"ל ריבית על מנת להחזיר מותר : מוכרין אותה לשם חצר . עיין לקיטן : ג' ועוד אמר ר"י כו' . קשה מאי עושה דהא לעיל מיקל טפי מחכמים . והכא הוא מחמיר וא"כ מאי עושה . (כדלעיל במסכת ערובין פ"ב משנה ה') יש לומר דקאי אהא דאמר רבי יהודה ברישא מוכרין אותה לשם חצר . ודוקא לשם חצר קאמר אבל סתם אינה יורדת מקדושתה והיינו ועוד אמר רבי יהודה . תוספת :

אמרי פ"ה ה"ה
תפלה טור א"ח
ס"י קנ"ב ס"ב
כ"ו
נ"ס ס"ט
ר"כ

אין

ג ואין מפשילין גדולים ופוחלים וה"ה לכל שאר מלאכות
אלא שהפסולת חבלים לריח מקום רחב ידים וזית הכנסת בית
גדול הוא וראוי לכך והוי אורחיה קפ דריא לקצר הלובו
דרך בית הכנסת ולשון קפנדריא אדמקיפנא דרי אעול בהא

כלומר בעוד שאין לריח להקיף
שורות בתים אקצר מהלכי
ואכנס דרך כאן מפני עגמת
נפש שיכרו ימי בנינו ויחנו לב
לכנותו אם יוכלו או יבקשו עליו
רחמים שיחזור לפיכך אין
אסור לא ללקט עשבים ולהאכיל
לבהמה או לאדם לגמרי אבל
ללקט ולהניחם במקומם מותר
דאיכא עגמת נפש ד קורין
פרשת שקלים כי תשא להודיע
שיביאו שקליהם בדרך כדי
שיקריבו באחד בניסן מתרומה
חדשה מקדיקין לשעבר קורין
פרשת שקלים לשבת שלפני ר"ח
ואפילו חל ר"ח אדר בע"ש
מקדימין לשבת שעברה :

ומפסיקין בשבת הבאה מלומר פרשה שניה כדי שהקרא פרשת
זכור בשבת הסמוכה לפורים לסמוך מחיית עמלק למחיית
הגון בשלישית פרה אדומה להזהיר את ישראל לומר עלמם
כדי שיעשו פסחיהם בטורה ואינו הוא שנת שלישיה כל שמוכ'
לפורים מאחריה וכשחל ר"ח ניסן להיות בשבת הויא לה שנת
שלישית שנת הסמוכה לר"ח ניסן כדי לסמוך אזהרת
טהרת עמאי מתים לפסחים ברביעיית החדש הזה
ששם פרשת הפסח לכסדרן לסדר ההפטרות שעד
הנה מפטירין מעין ד' פרשות פרשת שקלים בן שבע
שנים פרשת זכור פקדתי את אשר עשה לך עמלק פרשת
פרה וזרקתי עליכם מים טהורים פרשת החדש בראשון באחד
לחדש מכאן ואילך חוזר להפטיר מעין פרשת היום לכל
מפסיקין שאין מפטירין מעין הפרשה אלא מעין המעורע :

בשבת אינו בכלל (וכן כשחל ר"ח אדר בשב' ויהיה פורים בע"ש שאז יהיה ג"כ ג' שבת' בין פורים לר"ח ניסן ויהיה גמ' שלישיה
הסמוכה לר"ח ניסן וזה שלא פירש בו הר"ב משום דכשחל ר"ח אדר בשב' אע"פ שאין קורין אותה בשב' הסמוכה לפורים של
פרזים קורין אותה מיהת בשב' הסמוכה לפורים של מוקטים שאותה שנת של הפסקה שהוא ס"ו באדר הרי הוא פורים למוקטים
וקורין פרה בשבת שלאחריה ועמא דכדי לסמוך בו מפורש בירושלמי שבה' בניסן הוקם המשכן ובניסן נשרפה הפרה מפני
שלא היו יכולין לשרוף את הפרה עד שהוקם המשכן ונמצא פרה מאוחר לר"ח ניסן אלא שהקדימוהו מפני שהיא טהרתן של
ישראל וכיון שכן אין ראוי להפסיק בין פרה להחדש כדי שלא תקדום כל כך מאחר שהיתה ראויה להיות מאוחר הר"ן ג'
לבסדרן פי' הר"ב לסדר ההפטרה טעמא דהפטרה כחוב צמפר תשבי שרש פטר שמנא כתוב שאנטיובס הרשע מלך יון גזר
על ישראל שלא יקראו בתורה כדברים מה עשו ישראל לקחו פרשה אח' מגזיאים שענינה דומה לענין מה שכתוב בפ' של שבת
היה ועתה אף שבטלה הגזירה המנהג הזה אינו בטל ונקראה הפטרה מלשון שני שפירש הר"ד בואין מפטירין בו במשנה מ'
פרק בתרא דפסחים לכל מפסיקין פירש הר"ב שאין מפטירין וכו' (עין לקמן גד"ה וזיה"כ וכו' שכן דעת התוס' -
דלרש"י ור"ן לכל מפסיקין מלקרו בענין היום וקורין בענין מועד מעין המאורע בו) ומ"ש הר"ב אלא מעין המאורע בר"ח
שחל בשבת תפטר והיה מידי חדש בחדשו ואם יחול ביום ראשון מחר חדש' ומנוכה בשבת שבו מפטירין בגרס דזכריה ואם
הם שני שבתות

אין מפטירין בתוכו ואין מפשילין בתוכו
חבלים ואין פורשין לתוכו מצודות ואין
שוטחין על גבי פירות ואין עושין אותו
קפנדריא שנאמ' (ויק א כ"ו) והשימותי את
מקדשיכם בקדושתן אף כשהן שוממין
עלו בו עשבים לאיתלוש מפני עגמת
נפש ד' ראש חדש אדר שחל להיות
בשבת קורין בפרשת שקלים חל להיות
בתוך השבת מקדימין לשעבר ומפסיקין
לשבת אחרת בשניה זכור בשלישית
פרה אדומה ברביעיית החדש הזה לכם
בחמישית תזרין לכסדרן לכל מפסיקין
בראשי חדשים בהגובה

אין מפטירין בתוכו בצרייתא הספד של יחיד אבל מפטירין
הספד של רבים ופירש"י מ"ח שמת שנרובין להתאסף
ולתפסידו וזית הכנסת ראוי לכך לוי שהוא בית גדול
קדושתן אף כשהן שוממין כל דלייק מדלא כתיב ואת
מקדשיכם אשומם:

ד ראש חדש אדר כו' לפי
דמכילתין במגילה
הנקראת באדר התחיל ג"כ
דלוי קריאת התורה בקריאה
דתיא דר"ח אדר וטעמייהו
דקריאות' במשנה בסוף הפרק
בפרשת שקלים פי' הר"ב
כי תשא ומרש בגמ'
משום דג' פעמים כתיב תרומה
בהיא פרשה אחד לאדנים
ואחד לבדק הבית ואחד למזבח
הוא דכתיב ציה לכפר על
נפשותיכם ומ"ש הר"ב כדי
שיקריבו באחד בניסן כו' מפורש
בריש שקלים בשניה זכור
קאי בין חל ר"ח אדר להיות

בשבת ובין חל להיות בתוך השבת ומיכה היא כגווייה והאי
כגווייה דכשחל להיות בשבת האי שניה מהם ואם חל להיות
בתוך השבת האי שניה היינו שניה להפסקה שהשבת הבאה אחר
ההפסקה קורין בה זכור הר"ן בשלישית פרה אדומה
כתב הר"ב וכשחל ר"ח ניסן להיות בשבת הויא לה שנת שלישיה
שנת הסמוכה לר"ח ניסן וכו' דכל היכא דר"ח ניסן בשבת איכא
שליש שבתות מפורים לר"ח ניסן עם אותו שנת שחל בו ר"ח
ניסן שקורין בו פרשת החדש והיא שלישיה ורביעיית להפסקה
היא ואחל להיות בתוך השבת קאי' ושני בשבת ליתיה בכלל
חל להיות בתוך השבת דבתוך השב' משמע אלצע שנת שיש חול
לפניו ולאחריו משא"כ בששי בשב' וכשר"ח ניסן בשב' היה
ר"ח אדר בששי בשב' וכן כשחל ר"ח אדר בא' בשב' יהיה
פורים בשב' (וכדתן בפ"ק משנה ב' ושם פירשתי) ואיכא
גמ' ג' שבתות בין פורים לר"ח ניסן והוי גמ' שלישיה הסמוכה
לר"ח ניסן וכו' שאין ו' בשב' בכלל בתוך השב' הכי גמ' אחד

בשבת ובין חל להיות בתוך השבת ומיכה היא כגווייה והאי
כגווייה דכשחל להיות בשבת האי שניה מהם ואם חל להיות
בתוך השבת האי שניה היינו שניה להפסקה שהשבת הבאה אחר
ההפסקה קורין בה זכור הר"ן בשלישית פרה אדומה
כתב הר"ב וכשחל ר"ח ניסן להיות בשבת הויא לה שנת שלישיה
שנת הסמוכה לר"ח ניסן וכו' דכל היכא דר"ח ניסן בשבת איכא
שליש שבתות מפורים לר"ח ניסן עם אותו שנת שחל בו ר"ח
ניסן שקורין בו פרשת החדש והיא שלישיה ורביעיית להפסקה
היא ואחל להיות בתוך השבת קאי' ושני בשבת ליתיה בכלל
חל להיות בתוך השבת דבתוך השב' משמע אלצע שנת שיש חול
לפניו ולאחריו משא"כ בששי בשב' וכשר"ח ניסן בשב' היה
ר"ח אדר בששי בשב' וכן כשחל ר"ח אדר בא' בשב' יהיה
פורים בשב' (וכדתן בפ"ק משנה ב' ושם פירשתי) ואיכא
גמ' ג' שבתות בין פורים לר"ח ניסן והוי גמ' שלישיה הסמוכה
לר"ח ניסן וכו' שאין ו' בשב' בכלל בתוך השב' הכי גמ' אחד

א מ"י סס פ"ו
ה"י ס"י ק"ט
ב כ"ט מ"י פ"ג
ה"ה תפלה פ"ו
ה"ה ס"י תרפה
ס"ה
ד סס ס"ה
ה סס ס"ג
ו סס ס"ג
ז סס פ"ד

בשניה

בשניה בנרות שלמה וכתב הר"ן אע"ג לנרות שלמה קדמו
אפילו הכי עדיפו לן נרות דזכריה משום דנבואת עתיד נהו
ע"כ ופורים (כגון זכריה) שקדתי את אשר עשה עמלק
בברייתא בגמרא דף ל"א ותו בגמרא דף ל' דתעניות
ומעמדות דבשבת ליכא הו'

מ"ג מ"ד מ"ה מ"ו מ"ז מ"ח מ"ט

מפסיקין לענין הפרשה ול"ע
להרמב"ם שפירש וכן לתעניות
ולמעמדות מפטירין מענין
תעניות ומעמדות לא יעניין
סדר אותה שבת וכתב הר"ן

והאי מפסיקין דסיפא דומיא דמפסיקין דרישא הוא שכל אחד
ענינו שפסיקים מאותו סדר שכבר התחילו לקרות אע"ג
דבמפסיקין דרישא חזרין לסדר כל השנה כולו דמכל מקום
מפסיקין הן מסדר פרשיות שהתחילו לקרות :

בחגיכה ובפורים אע"ג דמעשה דפורים קודם מעשה
דחגיכה הוי ופורים מדברי קבלה וחגיכה

דברי חכמים אפ"ה אקדים לחגיכה משום דקדים בסדר החדשים ועוד דקריאת ימי חגיכה שונה הן בתעניות ופרישין
בגמרא דזיון דליכא קריאה במגמה בתעניות למה יפסיקו בשחרית יקראו בסדר היום בשחרית ומענין התענית במגמה
ומענין דתעניות לא קרינן בשחרית כלל אלא מעייני במילי דמתא ומתקנינהו ומש"ה לא אפשר למיקרי בתורה עד המגמה
והקדים תעניות למעמדות אע"ג דמעמדות תדירי מ"מ אינם אלא באשמי מעמד בלבד ויהי שחן כן תעניות שיש בהם השוים בכל
הזבור : וביום הכפורים פירשו התוספת דמיידי במגמה י"כ שחל להיות בשבת והיא קאמר שפסיקין מן הסדר שחל
באותו שבת וקורין בפרשת ערוה וכן בכל הני שאין קורין אלא ב' ג' כ' דתעניות ומעמדות חגיכה ופורים ולפי מ"ס רש"י בפרק
ד' דשבת דף כ"ד דרגילין הו' להפסיד במגמה בשבת אלא דממשנה ב' דפרק דלקמן מוכח דמשנתנו נשנית אחר הגזירה ומ"מ ליכא לומר
יש לפרש דקרי מפסיקין להפסיד כאינך אלא דמשנה ב' דפרק דלקמן מוכח דמשנתנו נשנית אחר הגזירה ומ"מ ליכא לומר
דמיידי ביום הכפורים שחרית שקורין בפרשת אחריות דאם כן אמאי נקט ויום הכפורים אפילו שאר מועדות נמי עכ"ד
ומש"ה תני ליה בסוף ואכתו לא יתח אמתו לא תני שאר המועדות ובכללן שחרית דיום כפורים לכך נראה כפירוש רש"י
והר"ן שכתבו לכל מפסיקין אף המועדות בכלל וכתב הר"ן דמתניתין הכי קאמר לכל המועדות מפסיקין שמתחיל פרשת היום
וקורין בשל י"ט וכן לר"מ ולחגיכה כו' ומיהו הך הפסקה לאו בחד גוונא הוא דכ"ט מפסיקין בפרשת וכו' ואלו ב"ר
וחגיכה מפסיקין בהשטרות וכו' ע"כ אלא שמ"ס הר"ן דו"כ דקתני אגב גרר דתענית נקטינן אע"ג דבכלל רישא דמתניתין
הוא דקתני לכל מפסיקין דהיינו לכל י"ט כמו שכתבתי ע"כ נראה צעני דאין אנו צריכין לכך אלא כמו שכתבו התוספת
דמשום מגמה דיה"כ נקט ליה ולי נראה עוד לומר דביה"כ דקתני ר"ל שחרית ומגמה ולפי דיוס הכפורים מקרי שבת שבתון
ואסור צעניות מלאכה כמו יום השבת ה"א דלא נפסוק בו מדברי השבתות ולא הוי בכלל לכל מפסיקין הלכך אצטרך
למחיל ה בהדיא ועוד דיום הכפורים משונה משאר המועדות שיש בו קריאה בין בשחרית בין במגמה ועוד דה"א דשחרית
יקראו בסדר השבתות ובמגמה יקראו מענין י"כ וכלעיל בתענית :

ח בפסח כסדרן צפ' המועדות הכי תני להו וכתב הר"ן ב ומפטירין בפסח גלגל ביהושע ומ"ס בג' קדש לי וטעמא
משום דבשני אית לן לקרי שור או כשב משום דכתב ביה וספרתם לכם ובשני מתחילין לספור את העומר
ובשביעי אית לן למקרי ויהי בשלח שבשביעי אחרו ישראל שירה על הים והשאר כולן נקראות כסדר כתיבתן בתורה וכתוב
בהן מענינו של פסח הר"ן ומיהו חס יום ב' הו' שבת של חול המועד דקורין ראה אתה אומר אלי דלקמן ובכללה הוי
פסל לך ישתנה הסדר וביום דה"ו דפסח שהוא אב"ג בשבת יקראו קדש אס כסף ויעשו בני ישראל את הפסח תוס'
ומ"ס ומפטירין וידבר דוד שהוא שירה כמותה ומדבר בה מילית מלרים עלה עשן באפו וגו' וישלח חזיו ויפילם וגו' רש"י
ומ"ס בשמיני קורין כל הבכור כל משום דכתב ביה ולא יראה כני ריקס אלא הכה עולת ראה ושלמי חגיגה ומי שלא חג ב"ט
הראשון חוגג את כל הרגל ותו לא דמתנן בהשנה ו' פ' דחגיגה ולפיכך מזכירין העם לחוג עדיין לפי שאין לו עוד
תשלומין והאידנא אע"ג דליכא קרבנות מ"מ עושין זכר למקדש ועוד דמי שלא קיים מצות שמחה בחג יקיימו עדיין
ועיין עוד לקמן ומ"ס ומפטירין עוד היום לפי שמפלתו של סנהדרין בליל פסח (שני) היה רש"י וכ"ס במלכים [ב' כ'
א' וישעיה ל"ח ומ"ס ומפטירין במרכבה של יחזקאל על שם שנגלה בסיוי בריבוי רבבות אלפי שאלו ומ"ס ביום שני כל
הבכור אע"ג דעצרת יש לו תשלומין כל שבעה כמו שכתב הר"ב בחגיגה מ"מ קורין בשני לפי שאמר כך ויחולו הן ואין
העם מתאכסים לקרות בלבד ומהאי טעמא נמי במשנתנו דתנן קורין שבעה שבעות שהוא בכל הבכור היינו טעמא לפי
שהמטה נשנית בדרך ישראל ואין בו אלא יום אחד והר"ן פי' דלכבי קורין שבעה שבעות לפי שהוא במשנה תורה וכבר קראו
במורה

ה בפרשת מועדות שבתות כהנים שור או כשב או עז
וביום קרא מיירי והאידנא נהו עלמא שקורין ביום ראשון
משכו וקחו לכם ומפטירין בפסח גלגל בשני שור או כשב
ומפטירין בפסח אישיהו בשלישי קדש לי כל בכור ברכיעו
אס כסף תלוה בחמישי פסל
לך בשני ויעשו בני ישראל
את הפסח במועדו בשביעי
שירת הים ומפטירין וידבר דוד
בח' שהוא יום טוב אחרון של
גלויות קורין כל הבכור
ומפטירין עוד היום כבוד לעמוד בעצרת ביום ראשון בחדש
השלישי ומפטירין במרכבה של יחזקאל ב"ט שני של גלויות
קורין כל הבכור ומפטירין בחבקוק ב"ה ו' אפקד את
שרה דבר"ה נפקדה שרה ומפטירין בחנה שגם היא נפקדה
בראש

בחגיכה ובפורים בתעניות ובמעמדות
וביום הכפורים : ח בפסח קורין בפר'
מועדות של תורת כהנים בעצרת
שבעה שבועות
בראש
ומפטירין עוד היום כבוד לעמוד בעצרת ביום ראשון בחדש
השלישי ומפטירין במרכבה של יחזקאל ב"ט שני של גלויות
קורין כל הבכור ומפטירין בחבקוק ב"ה ו' אפקד את
שרה דבר"ה נפקדה שרה ומפטירין בחנה שגם היא נפקדה
בראש

ומפטירין עוד היום כבוד לעמוד בעצרת ביום ראשון בחדש
השלישי ומפטירין במרכבה של יחזקאל ב"ט שני של גלויות
קורין כל הבכור ומפטירין בחבקוק ב"ה ו' אפקד את
שרה דבר"ה נפקדה שרה ומפטירין בחנה שגם היא נפקדה
בראש

בראש השנה ב"ט שני בעקידה ומפטירין הבן יקר לי אפרו
 ביה"כ שחרית קורין באחריו מות ומפטירין כה אמר רס ונשא
 במנחה קורין בעריות ומפטירין ביונה בשני ימים טובים של
 סג קורין סור או כשב או עז ומפטירין ביום ראשון הגה יום
 בא לה ובי"ט שני ויקבלו אל
 המלך ושאר כל ימות החג קורין
 בקרבנות החג כולל יום ג' שהוא
 יום ראשון של חש"מ כהן קורא
 וביום השני לוי קורא וביום השלישי
 ישראל קורא וביום הרביעי והד'
 חזר וקורא וביום השני וביום
 השלישי וביום הד' כהן קורא
 וביום השלישי לוי קורא וביום
 הרביעי ישראל קורא וביום
 החמישי והד' חזר וקורא וביום
 השלישי וביום הרביעי וכן כלס

בראש השנה • **חדש העיניו באחד**
לחדש • **ביום הכפורים אחרי כות** • **בי"ט**
הראשון של חג • **קורין בפרשה מועדות**
שבתורת כהנים • **ובשאר כל ימות החג** •
בקרבנות החג • **בחנוכה** • **בנשיאים** •
בפורים • **ויבא עמלק** • **בראשיהדשים** •
ובראשי חדשיכם • **במעבדותי** • **במעשה**
בראשית • **בהעניית** • **ברכות וקלות** • **אין**
מפסיקין בקלות • **אלא**

לנו עקידת יצחק היום בשפט
 רס • ומ"ט ומפטירין הבן יקר
 לי • משום זכר הזכרתו רחם
 אלהינו רס" • ומזכרת היים
 להזכיר זכרונות הר"ן ומ"ט
 ביה"כ באחריו מות שמדצ בעבוד
 היום ר"ן ומ"ט ומפטיר כי כה
 אמר רס ונשא שמדצ במדת
 הקטובה הלא זה צום אצחרהו
 רס" • וכתיב ציה ולקדוש ה'
 מכבוד ודרשין זה יח"כ ר"ן •

בי"ט אחרון של חג כל הבכור ומפטירין ויהי ככלות שלמה
 ולומר קורין וזאת הברכה ומפטירין ויהי אחרי מות משה
 ושבת שחל להיות בחולו של מועד • בין בפסח • בין בסוכות •
 קוראין ראה אתה אומר אליו ומפטירין בפסח • העצמות
 היבשות • ובסוכות ביום בא גוג • שייסרת בידיו לחטיות
 המתים עתידה להיות בפסח • ומלחמות גוג ומגוג בסוכות •
 ג במעמדות במעשה בראשית • שבשביל הקרבנות נתקיימו
 שמים וארץ • וכדר קריאתן • מפורש במס' העניית בפרק
 אחרון • ברכות וקלות • אם בחקותי • להודיע שעל עסקי
 החטא באה פירענות לעולם • ויחזרו בתשובה ויגלו מלחמתם
 כסדרן

ומ"ט במנחה קורין בעריות לפי שהעירות עבירה מצויה שנפשו
 של אדם מתמדת ויגרו תוקפו כ"כ רס"ו וכלומר וכל מי שנשאל
 באחת מהן יזכור ויכלם ויחזור בתשובה • הרמז"ס פרק י"ג
 מהלכות הפלה • ומ"ט ומפטירין ביונה שיש בו מתשובת אנשי
 נגה ושקבל ההב"ה תשובתם ויחס על הרעה אשר דבר
 לעשות להם ולא עשה • ומ"ט הגה יום בא' דכתיב ציה לחוג
 את רג הסוכות רס" • ומ"ט וביום טוב שני ויקבלו על סם
 שמנובת המזבח היתה באותה הסיפא וצמח הסוכות • רס" •
 וכמורש בה • ומ"ט יום ג' שהוא יום ראשון של חש"מ • אבל
 ביום השני אין קורין [בג] וביום השני להראות שהוא ספק
 יום שני • דגנאי הוא לקרות י"ט בפסח חול' רס" • ומ"ט
 לוי קורא וביום הג' שאין פוהתין מג' פסוקים לכל אחד ואחד
 כדתינן במשנה ד' פ"ד • וית"ט והרביעי חזר קורא כו' • לפי שהוא נוסף בשביל חולו של מועד (כדתינן במשנה ב' פ' דלקמן)
 לפיכך הוא קורא את ספיקו היום רס" • ומ"ט ומפטיר ויהי ככלית שלמה • ע"ש ביום השמיני שלח את העם • רס" •
 ומ"ט ולמחר ר"ל בגולה • ומ"ט קורין וזאת הברכה • לפי שהוא סוף כל המועדות חותמין בברכת משה רבינו ע"ה שצריך את
 ישראל ומפטיר אחרי מות • לפי שחתינו בפטירתו של משה רבינו ע"ה מפטירין במה שלזה הקב"ה לאחר שנפטר • ליהושע
 תלמידו • הר"ן • ומ"ט קוראין ראה אתה • שיש שם נזות שבת ורגלים וחולו של מועד דכתיב את חג המזות תשמור ומלאן
 למדנו איסור מלאכת הש"מ במסכת תביגה • רס" • ו בחנוכה אף על גב דבמתניתין דלעיל • הקדים ר"ח משום
 דתדיר לפי שלא פרט למועדות אלא נקטיהו בכלל לכלל מפסיקים • נראה להסתחיל בפרטן בר"ח משום דתדיר • אבל
 הכא דפרט לכל המועדות אחד לאחד נקטיהו כסדרן מראשית השנה ועד אחרית השנה • ולא ראה מקום להפנים ר"ח בין
 הדברים • גם לא התחיל בר"ח • לפי שהוא חזר על הכלל לכלל מפסיקין • בנישאים דהוי גמי חנוכה המזבח • כ"כ
 רס"ו והר"ן • והטור סימן תרפ"ד • כתב על סם מדרש פסיקתא משום דנשלם מלאכת המבטן צד הצכסליו • ואני מלאתי
 בספר מכבי שכתבשו החשמונאים ליונים ואלו המזבח משוקן וספרו וצמחוהו מהדש ומנכו אותו צכ"ה צכסליו •

במעמדות • **ולעיל הקדים מעמדות לפי שיש לכל אחד דין קדושה על חבירו דמעמדות שוים לכל הצבור כדלעיל • ומעמדות**
תדירי • **ברעעב ור' ברכות וקלית** • **הרמז"ס כתב פ"ג מהלכות תפלה** • **במעמדות סגורין אותן הצבור מפני**
הצרות • **כגון צלורת ודבר וכיוצא בהן כו' • אבל בשאר מעמדות קורין ויחל** • **והוא במסכת סופים פט"ו** • **ברכות וקללות** •
פי' הר"ב • **אם בחקותי** • **דאלו של משנה תורה מסקינן בסוגיא דכיון סקן בלשון יחיד** • **ומשה רבינו ע"ה מפי עצמו אמרן (וצרות**
הקדש תוספת) מפסיקין בהן • **אין מפסיקין בקללות וכו' • במגילת דלמך קרא וטשלי ג מוסר ה' בני אל המאם**
(והמפסיק בהן מראה עצמו שקשה לו לקרות (א"ל לפי שאין ברכה על הפורענות • וכתב הר"ן • ואלו היה מכסיק היה
התו שצ"ל לקרות חייב לבדך על הקללות • אע"ג (דתינן בסוף ברכות) דחייב אדם לבדך על הרעה כשם שמוצרך על
הטובה לא דמיא להביא • דהביא בעין הדלקת דין הוא • ע"כ • אלא היכי עביד הקורא בקללות מתחיל לפניהם
ומסיים לאחריהם ואע"ג דבסוף משנה א' פרק דלקמן תנן הפותח והסוגם מוצרך לפניו ולאחריו
 [2] 40 אבל

אבל כל שאר הקורא בתורה אין מברכין כלל כדפירש ס
 ר"ב והרי יש לפניו ולחמיהם הרבה בפרשה שמאלה
 שהקללות אינם נקראים בראשון ולא באחרון י"ל דמ"מ בתענין
 משכחת להו והיינו על החוקים דאלו הפותח הוא קורא

בברכות ועיין בדבור דלקמן
 בסמוך ועי"ל דהך אי כתיב לפי
 שאין ברכה כו' ריש לקיש אמרו
 והא מסקינן בסוגיא דהאידיגא
 נהגו כו' ונדכתב סס הר"ב
 ואיכא לומר דריש לקיש
 דהאידיגא קאמר טעמו ואע"פ
 דמשמע דאמתני' קאמר ל"ק
 הואיל והאידיגא כך נהגו קאמר
 [מאי] דשייך האידיגא ולא
 איכפת במאי דאסמכין אמתניתין
 והראשון כל יומא : אלא אחד
 קורא את כולן ושנים
 הראשונים (דכתעניות) קורין
 פרשת ברכות רש"י :
 בשני ובחמישי כו' לפי
 שקורין כסדרן ומורין
 קורין ואין עולין מן החשבון הלכך
 תני להו בסוף אבל א"ל דלעיל

כולהו מקרא נפקא כדלקמן מוידבר את מועדי דהני נמי
 מקרא דרשין להו ס"ז ד"ק וילכו שלשת ימים ולא מצאו מים
 (שמות ט"ו) אין מים אלא תורה שהלכו ג' ימים בלא תורה
 ללא עמוד הנביאים שביניהם ומיקנו להם שיהיו קורין בשבת

ומפסיקין באחד בשבת וקורין בשני ומפסיקין בג' וד' וקורין בה' ומפסיקין בע"ש כדו שלא ישאו ג' ימים בלא תורה ומשום
 יושי חיות שכל ימות החול עוסקין בסמורה ואין קורין בג' וה' תיקון בגימטריא קריאה יתירה ע"כ בגמ' וא"ל דזו אינה אלא
 אסמכתא אלו דמתני' דרשה גמורה שכבר כתב הכסף משנה בשם מהלכות תפלה דגם זו אינה אלא אסמכתא וכדמוכח מדברי
 הר"ן שאכתוב במשנה ג' פרק דלקמן ולפי שקרא התקנה בג' ומשום יושי קרנות שאין שומעין בג' תקנו מנחה דשבת
 הלכך תני בג' קוד' מנחה דשבת אע"פ דבו מתחילין בפרש' מדשה: שנאמר וידבר משה וגו' מותן שיהו קורין וכו' דלמה הוצרך
 לכתוב כאן וידבר משה יזכי כל המזנות כולן לא אמרן משה לישראל בגמ' דיליף מהך קרא שיהו שואלין דורשין מענינו של יום כו':
 את המגילה אחר שטעה מה שקורין דבר יום ביומו בלא לשנות סדר הקריאה ומנהגה והתחיל
 במגילה דמכילתין היא ויושב משא"כ בתורה דאמר קרא (דבר ה') ואתה פה עמוד עמדי
 כניכול (נאמר בהקד"ה כבאדם שיכול להאמר בו כן) [ר"ל נקוד ה"ק שו"א והב"ת פת"ח והכ"ף היא כ"ף הדמיון]
 ועיין ת"ש בפ' דסנהדרין משנה ה' א"ף הקב"ה בעמידה גמ' והקורא בתורה ומשמיעה הוא כדרך הקב"ה שהשמיע
 התורה דהא מהאי טעמא אמרו בירושלמי שצריך שיעמוד אחד אלל הקורא שכשם שנתנה תורה ע"י סרסור כך אנו
 לנהוג בה ע"י סרסור ומ"ש הר"ב רצה עומד רצה יושב וכ"כ רש"י ל"ל דהלשון עצמו מוכח כן מדלא תני עומד ישב כדאמרינן
 לקמיה קראה כו' אבל בירושלמי מדקדק מדתניא מעשה בר"מ שקראה מיושב ל"ל משום דאפשר למשמע דמתניתין ה"ק
 הקורא עומד ויושב כו' יא' אבל מועשה דר"מ נשמע דמשמעות המטה הקורא וכו' מותר לקרוא עומד או יושב
 יצאו הקוראין והשומעין מן הקוראים רמב"ם פרק ג' דר"ה והלכך תניא בגמ' משא"כ בתורה שלא יהא קורא אלא אחד : ביקום שנהגו
 לו כמ"ש רש"י במשנה ג' פרק ג' דר"ה והלכך תניא בגמ' משא"כ בתורה שלא יהא קורא אלא אחד : ביקום שנהגו
 לברך פי' הר"ב לאחריה אבל לפניו חייב לברך בכל מקום ומהטעם שכתבתי במשנה י"א פ"ג דסוכה ומ"ש בין זלילה
 בין ביום עיין משנה ד' פ"ג : בשני ובחמישי כו' התחיל בפחותין לפי שמעלין בקדש כו' : קורין ג' גמ' כנגד
 תורה נביאים וכתובים אי נמי כנגד כהנים לויים וישראלים הראוין לקרות בה הר"ן : הפותח והחותם מברך כו' כתב
 הר"ב וכל שאר הקורין בתורה אין מברכין משום דקריאת התורה חשיבא חדא מצוה וכלהו כו' כמד גברא הר"ן ומ"ש
 הר"ב והאידיגא כו' בגמרא ועיין משנה ו' פרק דלעיל : והחורגם נראה בעיני דמשום כן נהיגי עלמא למקרי אדם חשוב
 באחרונה כדו שהוא יזכה בצרכה אחרונה ואע"פ דהאידיגא כולהו מברכין מ"מ לפי תקנה הקדומה לא בירך לאחרונה
 אלא החוקים שהיו האחרון ועוד כ"ל טעם אחר

א"א קורא את כולן בשני ובחמישי ובשב' במנחה קורין כסדרן ואין עולין להם מן החשבון שנאמר (ויקרא כ"ג) וידבר משה את מועדיה אל בני ישראל מצותן שיהו קורין כל אחד ואחד בזמנו :

פרק ד הקורא את המגילה
 עומד ויושב
 קראה אחד קראה שנים יצאו מקום שנהגו לברך יברך ושלא לברך לא יברך בשני ובחמישי ובשבת במנחה קורין ג' אין פותחין (בגמ' מוס' ואין מוסיפין עליהן ואין מפטירין בנביא הפותח והחיתם בתורה מברך לפניו ולאחריה

במנחה נמי סמוך לחשיכה לדרוש ומהאי טעמא נמי בתורה מברך לפניו

כסדרן בסדר פרשת היום : ואין עולין להם מן החשבון כשיגיע יום שבת ויחזרו ויקראו מה שקראו בשני ובחמישי ובשבת במנחה : שנאמר וידבר משה ללמוד מכאן שמצוה לקרות בכל המועד מענין המועד

פרק ד הקורא
 עומד ויושב רצה עומד רצה יושב : קראה שנים ביחד יאחו ולא אמרינן שני קולות אין נשמעין כאחד דכיון דחביבה להו יהבי דעתיהו : מקום שנהגו לברך אחריה יברך אבל לפניו חייב לברך בכל מקום שלש ברכות על מקרא מגילה ושעשה ניסים ושהחיינו בין זלילה בין ביום דקריאה של יום עקר דכתיב (אסתר ט) והימים האלה נזכרים ונעשים ואיכ"ל ד' דכיון שצריך שהחיינו זלילה לא יברך ביום שהחיינו והכי מסתברא : ואין מוסיפין עליהן שלא יקשה לזכור מפני שקן ימי מלאכה ושבת הוא שהריכל היום היו רגילים אין מפטירין הפותח והחותם ולאחריה

במנחה נמי סמוך לחשיכה לדרוש ומהאי טעמא נמי בתורה מברך לפניו

ולאחרים המתחיל לקרות בתורה ראשון מברך לפניו והאחרון החותם שהוא המשלים מברך לאחרים וכל שאר הקורין בתורה אין מברכין לא לפניו ולא לאחרים והאידנא נהיגי עלמא דכולהו מברכין לפניו ולאחרים גזרה משום הנכנסים

ולאחרים: ב"ב בראשי החדשים ובחולו של מועד קורין ארבעה אין פוחתין מהן ואין מוסיפין עליהן ואין מפטירין בנביא הפותח והחותם בתורה מברך לפניו ולאחרים וזה הכלל כל שיש בו מוסף ואינו י"ט קורין ארבעה ב"ב חמשה ביום הכפורים ששה ב"ב שבת שבעה אין פוחתין מהן אבל מוסיפין עליהן ומפטירין בנביא הפותח והחותם בתורה מברך לפניו ולאחרים: ג"ג אין פורסין (ס"א על) ואין את שמע.

ולא שמעו הראשון שזירך לפניו ויאמרו אין ברכה בתורה לפניו ומשום היוצאים ולא ישמעו החותם מברך לאחרים והראשונים לא ברכו ויאמרו אין ברכה בתורה לאחרים: ב ואין מוסיפין עליהן דבראשי חדשים ובחולו של מועד כמי איכא בעול מלאכה דמלאכת דבר האבד מותר בי"ט כמי דכל דטפי ליה מלתא מחבריה טפיליה גברא הלכך בראשי חדשים ובמועד דאיכא קרבן מוסף קורין ד' י"ט דאיכא בעול מלאכה קורין חמשה

ויזם הכפורים דעגוש כרת קורין ששה שבת דחייב סקילה קורין שבעה ג' אין פורסין על שמע עשרה שבאו לזית הכנסת אחר שקראו צבור את שמע עומד אחד ואומר קדיש וברכו וברכה ראשונה שלפני קריאת שמע פורסין לשון פירוסה כלומר חזי דבר משתי ברכות שלפני ק"ש אומר ואין ברכה א'

לפי דברי הרמב"ם בפרק י"ב מהלכות תפלה שכתב וז"ל האחרון שגולל ס"ט נוטל שטר כנגד הכל לפיכך עולה ומשלים את גדול שבציבור ע"כ ואע"פ דהאידנא לא רגילי שהאחרון גולל אלא קונין הגלילה בדמים יקרים מ"מ איכא למיזר שנתרצב המנהג מועד

קדם כשנכגו עדין שהאחרון גולל כדברי הרמב"ם: ולאחרים ולא תליא במנהג כמו במגילה אלא כחייב הוא לברך הר"ן וכ"כ הרמב"ם במשנה דלקמן וטעמא נ"ל משום דאסמכיה הקרא בפרקמי שמתו דף כ"א ופ"ג שאכלו דף מ"ח ודלמינא דאסמכתא הוא לפי שהוכחתי כך בספר מעדני מלך פרק קמח דברכות סימן י"ג: ב קורין ארבעה ולפי שלא יפסות לכל אחד מב' פסוקים כדחתן לקמן מש"ה מהחיל מפרשת זו דגם הוא סדרה ר"ח וזו של יום שהרי מקריבין תמידין ב"ח ואין מדלגין וזוים השבת (כמו שמדלגין בתעניות בויחל) שהרי לפעמים שהוא בא בר"ח הר"ן ואין מוסיפין עליהם כתב הר"ב דבר"ח ובחולו של מועד איכא ביטול מלאכה דמלאכת דבר האבד מותר וכן לשון רש"י (ומסיים ואין מפטירין בנביא מהאי טעמא גופיה והא דמשמע מלשונם דבר"ח אינו מותר אלא כזויהבן בעגל בפרק מ"ה מפרקי ר"ח ואיכא והר"ן כתב פירש"י ז"ל דר"ח אין זהם איסור מלאכה ע"כ וכ"כ ונ"ל שפתי כן כתב רש"י ז"ל בפירושו דר"ח פרק ב' כמ"ס

קדם כשנכגו עדין שהאחרון גולל כדברי הרמב"ם: ולאחרים ולא תליא במנהג כמו במגילה אלא כחייב הוא לברך הר"ן וכ"כ הרמב"ם במשנה דלקמן וטעמא נ"ל משום דאסמכיה הקרא בפרקמי שמתו דף כ"א ופ"ג שאכלו דף מ"ח ודלמינא דאסמכתא הוא לפי שהוכחתי כך בספר מעדני מלך פרק קמח דברכות סימן י"ג: ב קורין ארבעה ולפי שלא יפסות לכל אחד מב' פסוקים כדחתן לקמן מש"ה מהחיל מפרשת זו דגם הוא סדרה ר"ח וזו של יום שהרי מקריבין תמידין ב"ח ואין מדלגין וזוים השבת (כמו שמדלגין בתעניות בויחל) שהרי לפעמים שהוא בא בר"ח הר"ן ואין מוסיפין עליהם כתב הר"ב דבר"ח ובחולו של מועד איכא ביטול מלאכה דמלאכת דבר האבד מותר וכן לשון רש"י (ומסיים ואין מפטירין בנביא מהאי טעמא גופיה והא דמשמע מלשונם דבר"ח אינו מותר אלא כזויהבן בעגל בפרק מ"ה מפרקי ר"ח ואיכא והר"ן כתב פירש"י ז"ל דר"ח אין זהם איסור מלאכה ע"כ וכ"כ ונ"ל שפתי כן כתב רש"י ז"ל בפירושו דר"ח פרק ב' כמ"ס

בגמרא מפרש רש"י דהנכים אינן עושות מלאכה כדבר האבד ללא חמור מחולו של מועד דאסור במלאכה לכל עוד בסוף מועד ק"ן וגמ' ערוך הוא בס"ב דחגיגה דף י"ח שם בשמו במשנה ב' דמפרש בטול מלאכה לשני ימים דהיינו ר"ה ואלו לצירוסו דהנ"ל כמו שהוא בספרים שלנו ה"ל לפרש על כל ראש חדש וכו"ש שם התוספות ועוד כתב רש"י דדרכן היה שלא לעשות מלאכה בראש חדש ומכאן ה"ל לפרש על כל אשר נשתתת שם ביום המעשה דגבי דוד ויונתן ות"י ביומא דחולא וגבי ר"ח הוא דקאמר הכי כדכתיב מחר חדש מדקאמר ביום המעשה (בערב ר"ח) וכלל דר"ח לא יום המעשה פ"ח: ה"פ ר"ח והחודש כו' מש"ה הדר תני לה הכא וכן עוד לקמן דהו"ס"ד לכל דטפי מלתא מחבריה מברך לפניו ולאחרים מש"ה הצטרף למתני לכולהו תוס': וזה הכלל לא אחא לתווי שאין לנו שיש בו מוסף ואינו י"ט אלא מה שזכר וסיימא בעלמא יתיב דלא תימא י"ט וחולו של מועד כי הדדי נהו אלא נקוט האי כלל בידך כל דטפי ליה מלתא מחבריה טפי ליה גברא וכו' גמרא: אבל מוסיפין עליהן אכולהו קאי דכיון שאסורין במלאכה מוסיפין עליהן דליכא למיחש משום בטול מלאכה ולאחרים מפרשים דנהי דאין פוחתין קאי אכולהו אבל מוסיפין עליהן אשבת קאי בלחוד אבל בשאר לא כדו שלא להשוותן לשבת שהוא עדיף מוטייהו ובשבת דוקא דמוסיפין משום דליכא יומי דעדיף מוטייהו ויתיר ממנוג' הר"ן: וכן לשון רש"י ז"ל שהתפללו כל אחד בפני עצמו וכ"כ הר"ן בשם רש"י ומ"ס הר"ב לאחר שקראו צבור את שמע כו' וכן לשון רש"י ז"ל שהתפללו כל אחד בפני עצמו וכ"כ הר"ן בשם רש"י ומ"ס הר"ב וברכה ראשונה של קריאת שמע מפני קדושה שבה שאינם ראויים לאומרה ביחוד וי"א דיחיד ראשי לאומרה שאינה אלא סיפור דברים היאך המלאכים מקדשים ולא דמי לקדושה שב"ח שאומרים נקדש וכו' והנ"ל היינו טעמא דכיון שהשליח צבור אומר ברכו על כל פנים צריך לברך שום ברכה שאם לא כן היו גראים כאלו הם כופרים ח"ו שאומר להם לברך ואינם חפצים ולכן אומרים ברכה ראשונה של קריאת שמע ב"י סימן ס"ט (וברוך ה' המבורך שאומרים אינו אלא ענייה על הזכרת השם ובענין הא דתן ביומא פ"ג משנה ח' וכן ענין אחריו ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד ור"ל על שהכיר גדול הזכיר את השם ואם כן עדין לא נתקיים מה שאמר להם השליח צבור שיברכו) ואנו שאומרים קדושה דיוצר ביחוד וגם אין אומרים ברכה ראשונה רק קדיש וברכו ולא חיישינן שיהא נראה ככופר כ"ל דהיינו טעמא משום דנהיגי לזרום קודם שיתחיל השליח צבור התפלה בקול רם ומלא שמיד מתחיל השליח צבור בברכות השמנה עשרה ולא היו ככופר ואולי המנהיגים

ושבון
ובחמישי
תין קאי
ועד
את
מגילה
גומד
סי' ביחד
ולות אין
דחביבה
מקום
ד' אבל
ל' מקום
מגילה
ינו בין
יאה של
סחר ט'
עשים
שהחיינו
חיינו
מוסיפין
ור
ושבת
רגילים
החוקם
ומשום
אלא
מדברי
שבת
הנדר
ס' כו'
התחיל
עמדי
מיון
שמע
גריבין
בדקן
ק'
היא
שנהגו
לילה
כנגד
כתב
ומ"ס
חשוב
רונה

התורה צוהנו בזה ראו כי טוב ליהוג כן מלהרבות בברכת וזר
 שכבר יצא בו בל יחיד ויחיד ומה הטעם אין צורך לירד לפני
 התיבה כיון שישמעו מיד השליח צבור ותרתו נהנו כדלקמן
 ואין צורך שהפורס הוא שיטעור ובלקמן במשנה ד

והוא חזי בעוניי שאם יארע
 שמואלו עשה בידו שיש להם
 לומר קדים וברכו ולעבור לפני
 התיבה שלא נתבטל דין עובר
 לפני התיבה כאשר חשב בעל
 לבוזה אלא כמו שאמרת
 דכיון דאומרים קדים וברכו
 קודם שמתחיל השליח צבור אין
 צורך לירד לפני התיבה ומואל שאם אין שליח צבור שירדו
 ואפשר שאפילו אם היה צבור בעיר שהתפללו ויש עשרה שלא
 שמעו הפרושה והשליח צבור בשמחה עשרה שיוכלו לעשות
 כך לומר קדים וברכו ולירד לפני התיבה ואין עוברין לפני
 הקדיש כתב הר"ב שליח צבור וכפי רש"י ולכאורה
 מכאן ראיה לדם ללעיל דקדושה דביוזר אור היחיד רשאי
 לאומרים דאי לא תימא הכי היתה דיוזר אור דכעין סיפור
 דברים בלבד היא אין אומרים אלא בי קדושה דבשמחה
 עשרה דבלשון הקדש היא לא כ"ס ולמאי צריך תו למתני ואין עוברין כו' אכל
 שורסים על שמו דלאחר שסיימו ברכה ראשונה דק"ש מתחיל לתפלה מעומד לפי שיש בה קדושה והא דאפסיק
 לאו בתרתי אין שורסין ואין עוברין מפרש בירושלמי דאם התחילו לפרוס בי והלכו להם גומר וקמ"ל דתפלה התחלה
 בפני עצמה היא ואינו רשאי להתחילה אלא בעשרה ולא תימא אינה אלא גמר וכתב עוד ולישגא דאין עוברין לפני
 התיבה היינו משני שדרכן היה שלא לעבור ש"ל לפני התיבה עד שמועין לתפלה ואין נושאין את כפיהם דכתיב
 (ויקרא ט) וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם וכתב (במדבר ו) כה תברכו את בני ישראל ובני ישראל עשרה
 משוע גדילפין מוגקדסתי בתוך בני ישראל ואף ע"כ דההוא יליף בג"ש בתוך חוך דבר הלמוד בג"ש חוזר ומלמד בג"ש ומיהו
 הי מילי כולה אסמכתא דרבנן נהו דסדר תפלה גופה דרבנן הר"ן ואין קורין בתורה ואין מפטירין דתקנתא
 דרבנן הוא ולא תקנו אלא בצבור הר"ן ו"ש דרבנן היינו שאין מדברי תורה שבכתב אבל יש מהן שהוא תקנתא דמשה
 רבינו ע"ה כדתנן בס"פ דלעיל ועיין ריש ערובין והר"ב שקיזר לא היתה נוהג אלא שמופסקו הדלו לידנו
 כן שהיו עשרה לפי שאין ספק אצלי שהעתיק דברים הללו מפ"ה הר"ן ושם כתוב כן בהדיא מדכתיב הדלו מתוך העדה
 והתם הו עשרה שהרי המרגלים כו' וליתא דקרא דהדלו בקרא כתיב ועל כל ישראל שהקהיל אותם קרא נאמר :
 וקרא עד מתי הוא דכתיב במרגלים ונ"ל לתקן לשון הר"ן ושכנ"ל מדכתיב הדלו מתוך העדה הזאת והתי עדה
 עדה דכתיב התם (שם י"ד) עד מתי לעדה הרעה הזאת והתם הו כו' וכן לתקן ב"ל הר"ב להוסיף והתי וכו'
 עד הזאת מה להלן וכו' אבל ודאי דטעותא הוה בידיה דהר"ב ממה שראה בפ"ה הר"ן וכן בדפוס רי"ף הגדפס בק"ק קראקא
 שהובא מספר מהר"ס טיקטין לא הרגיש החכם הוא בזה ואין עושין מעמד ומושב כתב הר"ב לכבוד המת ואומרים
 כו' צפירש"י כתוב לכבוד המת והרובה לכופלו יספוד והרשב"ם בפ"ו דב"ב דף ק' כתב לנחם אבלים או להרבות זער
 וכו' ולתת איש אל לבו לשוב בתשובה וכו' ולשן הרמב"ם בפרק י"ב מהלכו אכל מעמידין שר הקרובים ובני משפחה
 שאינו בני אב"ל ואומרים לפניהם דברי קיוות וכיוצא בהן ואחר כך אומר שבו יקרים שבו ואומר לפניהם דברים אחרים כשהן
 יושבין ואח"כ אומר עמדו יקרים עמדו ואומר כשהן עומדין וסודר כך אומר שבו יקרים שבו ואומר לפניהם דברים אחרים כשהן
 ראשונה שאמר עמדו יקרים עמדו וה"ל הקדימו בממלא עמדו יקרים כו' וטעם למספר שבע פ"ה הר"ב במשנה ז' פ"ו
 דב"ב ועיין מ"ש ש"מ"ה הר"ב דבבביר מעשרה לאו אורח ארעא פירש"י להטריח עליה לכן ולקרותו יקרים דא"כ מה הנחת
 לתרובים ואין אומרים ברכת אבלים כו' בנמרא דאמר רבי יצחק אמר רבי יוחנן ברכת אבלים בעשרה ואין אבלים מן
 המנין ברכת התנים בעשרה וחתנים מן המנין נראה דה"ק תקנתא דרבנן היא ולא תקנו אלא בעשרה והיה ג"ל דתנחומי אבלים
 היינו ברכה שבגד המנחמים ומ"ה אין שורה פחותה מעשרה דאל"ה אין טעם לעכב בפחות מעשרה אם אין כאן ברכה
 ובטור י"ד בסיון ס"ט כתב והאידנא אין לנו לא ברכת שורה ולא ברכת רחבה ע"כ נראה מזה כמו שכתבתי אלא דבגמ'
 פ"ק דכתובות דף ח' ע"ב ברכה בשורה מי איכא ונ"ע [ובסדר המשנה שבירושלמי וכן שם בפסיקא ל' בתנחומי
 אבלים] ומה שהקדים דיני דמת לדין ברכת חתנים תדא דמילי טובא נהו ותו דהכל למיתה ואין הכל נכנסין
 לחופה שיש שאין זוכין לחופה :

"ואין עוברין לפני התיבה ואין נושאין את כפיהם ואין קורין בתורה ואין מפטירין בנביאי ואין עושין מעמד ומושב ואין אומרים ברכת אבלים ותנחומי אבלים וברכת התנים ואין

ואין עובדים לפני התיבה שליח הצבור ואין נושאין כפיהם לברך ברכת התנים ואין קורין בתורה בצבור וכל הגי' אין נעשים בפחות מעשרה דכתיב (ויקרא ח"ב) ונקדשתי בתוך בני ישראל כל דבר שקדושה לא יהא בפחות מעשרה כתיב הכא בתוך בני ישראל וכתביהם (במדבר י"ו) הדלו מתוך העדה הזאת מה להלן עשרה שאין עדה פחותה מעשרה אף כאן ואין עושין מעמד ומושב למת כשטעוין את המת לקברו היו יושבים שבע פעמים לכבוד המת ואומרים על כל פרק ופרק של הספד עולו יקרים עמדו שבו יקרים שבו ובבביר מעשרה לאו אורח ארעא ברכת אבלים ברכת רחבה שהיו אומרים ברכה כנגד אבלים וברכה כנגד המנחמים כו' כדנפירש בפ"ק דכתובין [דף ח'] ותנחומי אבלים עומדים בשורה כשחוזרים מן הקבר ומנחמין את האבלים ואין שורה פחותה מעשרה וברכת חתנים שבע ברכות שאומרים לחתן ואין

ואין עובדים לפני התיבה ואין נושאין את כפיהם ואין קורין בתורה ואין מפטירין בנביאי ואין עושין מעמד ומושב ואין אומרים ברכת אבלים ותנחומי אבלים וברכת התנים ואין

ואין עובדים לפני התיבה ואין נושאין את כפיהם ואין קורין בתורה ואין מפטירין בנביאי ואין עושין מעמד ומושב ואין אומרים ברכת אבלים ותנחומי אבלים וברכת התנים ואין

ואין זומנין כיון דבעי למימר נברך אלהינו בציר מעשרה לאו אורח ארעא והקרקעות כל הקדש הלא לפדותן צריך ו' ואחד מהן כהן דעשרה הכהן כותבים בפרשת הקדשות שלש בערכין ושלושה בבהמה וד' בקרקעות ואדם כיוולא כהן אם

אמר דמי עלי שמין אותו כעבד ועבד אתקש לקרקעות דכתיב (ויקרא כ"ה) והתנחלתם אותם לבניכם וכי הכי דבקרקעות בעינן עשרה וחד מינייהו כהן הכי נמי בחדס: ד לא יקרא למתורגמן יותר מפסוק אחד שלא יטעה התורגמן שמתרגם על פה: ובנביא ג' אסירא ולא חכפה לן אם יטעה דלא נפקא לן הוראה מנייהו: ואם שלשתן ג' פרשיות כגון כי כה אמר ה' חנם נמכרתם כי כה אמר ה' מצרים ירד עמי בראשונה ועתה מי לי פה נאם השם: הם ג' פרשיות

בשלושה מקראות רזופים: מדלגין בנביא. מפרשה לפרשה ואפילו מענין לענין: ואין מדלגין בתורה. בשני ענינים אבל בענין אחד מדלגין כמו שהיה כהן גדול קורא ביום הכפורים פרשת אחרי מות ומדלג וקורא אך בעשור: עד שלא יפסיק התורגמן. המדלג בין בתורה בענין אחד בין בנביא ואפי' בב' ענינים לא ישהה אלא בכדי שיכלים המתורגמן לתרגם. מה שהוא צריך לתרגם שאין כבוד לצבור לעמוד שם בשתיק: ד המפטיר בנביא מי שרגיל להפטיר בנביא תקנו חכמים שיהא הוא פורם על שיע ברבים: והוא עובר לפני התיבה להוציא את הרבים בקדושת השם בתפלה. הואיל וממציא את עצמו להפטיר דהוי דבר שאינו כבודו תקנו לו את זו לכבודו: ואם היה קטן שאינו יכול לעבור לפני התיבה ולא לפרום על שמע:

פחות מעשרה כתב הר"ב פתיח הכא כו' מה להלן עשרה שאין עדה בו שנאמר עד מתו לעדה קרעה הזאת גבי מרגלים שהיו ו' צ' ויאלו יהושע וכלב גמ': ובקרקעות פירש הר"ב של הקדש הבה לפדותן וכפירש'

אמר פ"ט
ה' ברכות
סוף פ"ט א"ס
קנ"ט ס"א
בבבבבבבבב
ע"כ
ה' תפלה
ש"ק א"ס פ'
ק"ו ס"ג
ה' ס"ג
סוף פ"ט א"ס
ק"ה ס"ג
ו' פ"ט ס"ג
ה' ס"ג
ו' פ"ט ס"ג
ק"ה ס"ג
ו' פ"ט ס"ג
ה' ס"ג

ואין זומנין בשם. פחות מעשרה. ובקרקעות תשעה וכהן. ואדם כיוצא בהן: ד' הקרא בתורה לא יפחות משלושה פסוקים. לא יקרא למתורגמן יותר מפסוק אחד. ובנביא שלשה. היו שלשתן שלש פרשיות. קרין אחד אחד. מדלגין בנביא. ואין מדלגין בתורה. ועד כמה הוא מדלג. עד כדי שלא יפסיק המתורגמן: ד' המפטיר בנביא הוא פורם על שמע. והוא עובר לפני התיבה. והוא נושא את כפיו ואם היה קטן. אביו

כאילו מעשרה כתב הר"ב פתיח הכא כו' מה להלן עשרה שאין עדה בו שנאמר עד מתו לעדה קרעה הזאת גבי מרגלים שהיו ו' צ' ויאלו יהושע וכלב גמ': ובקרקעות פירש הר"ב של הקדש הבה לפדותן וכפירש' כלן. וצ"ק דסנהדרין משנה ג' ושם מפרש הר"ב כפי הרמב"ם דהכא ולהתם. ועיין מה שאכתוב שם בס"ד: השעה והנה כתב הר"ב דעשר כהני כתיבי. ולכהן תהיה אחוזתו. לא מניין. ללא בשמות כתיבי לא והעריכו הכהן כערכך הכהן. וחשב לו הפסוק וכיוצא בהן. רש"י פ"ק דסנהדרין וצנו חד לגופיה. וחד למעוטו דאף ישראל. ואודך הוי מיעוט אחר מיעוט. ואינו אלא לרבות. ע' ישראלים וחד כהן ואימת חמשה כהנים וחמשה ישראלים. דהא שני אינו מיעוט אלא ריבוי. ואם כן השלישי אינו מיעוט אחר מיעוט ולדוקא אחי. וה' לדוקא. וכן כולם קשיא. ובתוספות קשיא לי. אמאי לא בעי אחד עשר דאין צ"ד שקול. בכל דבר שהוא תלוי שעומד בשקול הדעת. ע"כ. ועיין בסוף פ"ק דסנהדרין. וע"ש בר"פ: ואדם פירש הר"ב שמין אותו כעבד. ומה הוא יפה למכור בשוק. כך כתב משנה ג' פ"ק דסנהדרין. ורצה לומר עבד עברי דזה הוא שיה להמכר. ומה שכתב הר"ב ועבד אתקש לקרקעות. דכתיב והתנחלתם גמרא. ואסיפא דקרא לרשת אחזה פניך. והכי מוסיים ליה לקרא בתי. גם סיימהו הר"ב. והרמב"ם. בזמנה ג' פרק קמא דקדושין. ובמשנה ע' פ"ד דב"מ. לא כתב הרמב"ם. אלא לרשת אחזה. והקשו בתוספת דקרא בעבד כנעני הוא דכתיב. ומגלן דעבד עברי אתקש: ד לא יפחות מג' פסוקי. גמרא. כנגד תורה נביאים וכתובים:

לא יקרא למתורגמן. תימות עזרא נהגו שיהא שם תורגמן מתרגם לעם. מה שהקורא קרא בתורה כדי שיבינו עיניו הדברים הרמב"ם פרק י"ב מהלכות תפלה. ונפקא ליה מדדרשינן בפ"ק דטוטה. מדכתיב בספר עזרא (ח') ויקראו בספר זה מקרא. מפורש זה תרגום כ"ו: ראיין מדלגין בתורה. שהשומע את הקופץ ממקום למקום אין לבו מיושב לשמוע רש"י: עד פדי שלא יפסיק התורגמן. פי' הר"ב שלא ישהה. אלא כדי שיכלים המתורגמן. וכן לשון הרמב"ם בפירושו. ובחבורו פי' ב' מהלכות תפלה. והשיג עליה הראב"ד דלשון המשנה אינה כן לדבריו הל"ל עד כדי שיפסיק התורגמן. ע"כ. ולשון רש"י כדי שיוכל לגולל הספר. ולקרות במקום הדילוג. קודם שיגמור התורגמן וכו'. ואין לפרש דברי רש"י כמשמעו. שיקרא קודם שיגמור דתרי קלא לא משמעו. במ"ש הר"ב בר"ב ד"ב יאלו כו'. אלא ה"ק אלו היה רשאי היה יכול לקרות קודם כו'. וטעמא דמלתא שאם ישער הגלילה בכדי זה העשור. א"כ בודאי לא יעמוד בשתיקה כלל. אחר שסיים התורגמן: ד המפטיר בנביא. כתב הר"ב מי שרגיל להפטיר בנביא. וכן לשון רש"י. וכלומר מי שעתיד להפטיר. דמסתמא פריסת שמע וכו'. קודם שקוראין בתורה הוא. שכל מי שירצה לבה לבית הכנסת כבר בא לו. ומדע דהא מהאי טעמא האידגא אין פורסין כלל ביום שיש בו הפטרה. לפי שכבר באו הכל: דהיא פורם על שמע וכו'. כתב הר"ב. והואיל וממציא את עצמו להפטיר שאינו כבודו. בגמ'. וכתב הר"ן כלומר דמאסו דמלתא דאפטורי בנביא. לא חשבי ליה עלמא ליקרא. מסוס דאיחא אפי' בקטן: ודוא עובר כו'. מפני שלא היה דרכן לעבור לפני התיבה בק"ש. עד שעת התפלה נקט להו בתרתי. הר"ן. וכבר כתבתי ג' כ' לעיל: והיא נושא את כפיו. מסוס סיפא נקט לה. דאלו קטן לא. אינמי שהוא תתחיל. כאלו הוא הגדול שבהם:

אביו או רבו כו' ויהי כאלו הוא עמו מפטיר בגביה כיון שהוא חלמידו או בנו והכל שיהי הרמב"ם: **עוברים** לשון הר"ן פורסין את שמע ועוברין לפני המיכה: **ואבל** אינו פורס על שמע כתב הר"ב דכל שאינו חייב בדבר כו' רש"י

אמר פוסק
תפלה שיהיה
ד"ס סי' ט
סע' ו
בפי' פס"ו סס
סו"ע פ"ו קס
סע' לד
בפי' פ"ה סס
כל ית
דמ"ט סו"ע
פ"ס ס' יב
סע' יב
המ"י סס
סו"ע פ"א
פ"ה סע' ח'
ס"ס ס' קס
סע' ל
סס ס' ק'
ה' כד'
קמ"ג ס' סס
סו"ע פ"מ ס'
כ"ט סע' יח
ט מ"ו פ"ד ס'
תפילין ה"ג
י מ"י פ"ב סס
ס"ד פ"ט ס'
סע' יב

אביו אורבו עוברין על ידו: כן קטן קורא בתורה ומתרגם אבל אינו פורס על שמע ואינו עובר לפני המיכה ואינו נושא את כפיו פוחח פורס את שמע ומתרגם אבל אינו קורא בתורה ואינו עובר לפני המיכה ואינו נושא את כפיו סומא פורס את שמע ומתרגם ר"אומר כל שלא ראה מאורות מימיו אינו פורס על שמע: **ז' כהן שיש בידיו מומין** לא ישא את כפיו ר' יהודה אומר אף מי שהיו ידיו צבועות אסמים ופואה לא ישא את כפיו מפני שהעם מסתכלין בו: **ח' האומר איני עובר לפני המיכה בצבועין** אף בלבנים ולא יעבור בסנדל איני עובר אף יחף לא יעבור העושה תפלתו עגולה סכנה ואין בה מצוה נתנה על מצוה או על פה ירד הרי זו דרך המינות ציפן זהב ונתנה

אביו אורבו עוברים לפני המיכה: על ידו כשצלו: **רקטן** קורא בתורה יוש מן הגאונים שאמרו דוקא משלשי ואילך: **קטן** אינו פורס על שמע לפי שהוא צא להוציא את הרבים ידיו חובתם וכל שאינו חייב בדבר אינו מוציא את הרבים ידיו חובתן ואינו נושא את כפיו אם הוא כהן שאין כבוד לצבור שיהיו כמספין לברכתו פוחח בגדיו קרועים וזרועותיו נראים מבחז ערום ויחף מתרגמין פוחח ויחף פורס על שמע שהרי הוא מחוייב בדבר אבל אינו קורא בתורה מפני כבוד התורה וכן לפני המיכה וכן לנשיאת כפים מפני שגמלי הוא לצבור סומא פורס על שמע שאע"פ שאינו רואה מאורות יש לו הגאה מן המאורות שבני אדם רואין אותו ומצליין אותו מן המכשולים: **רבי יהודה** אומר כל מי שלא ראה מאורות מימיו לא יפרוס ונשאל היה לו הגאה מהם לעולם ואין הלכה כר"י: **ז' כהן שיש בידו מומין** וכן בפטור או ברגליו לא ישא את כפיו שאין הכהנים רשאין לעלות

בסנדליהן לדוכן ואם יש מומין ברגליו יסתכלו בו ומתוך כך יצוה להסתכל בידיו והמסתכל בהנים כשנשאים כפיהן עיניו כהות לפי שהשכינה שורה בין ידיהם אסמים צבעו דומה לתכלת פואה שרשים אדומים שצבועים בהם אדים ומסיק בגמ' שאם היה דש בעירו כלומר רגיל עמהם וכלם יודעים במומין שיש בו או בצבע שבידיו או שרוב אנשי העיר מלאכתן בכך מותר דשוב אין מסתכלים בו: **ח' אף בלבנים לא יעבור** חייסין שמה מיעות נורקה בו דעובדי עכו"ם מקפידין בכך העושה תפילין שבראשו עגולות כאגוז או כבינה סכנה שלא תכנס בראשו ואין בה מצוה תפילין מרובעות הלכה למשה מסיני: הרי זה דרך מיעות שבזים דברי חכמים והולכים אחר משמנו המקרא ואומרים בין עיניך ממש על ידך ממש וחכמים למדו בג"ש בין עיניך במקום שער בראש מקום שמוחו של תינוק רופס על ידך בגובה היד קיבור בראש הזרוע שהיה כנגד הלב: לפי זה וכו' והכתוב אומר שמוח י"ג למען תהיה תורתה בפיך מן המותר לפיך שיהא הכל תוער בהמה טהורה ולא מזהב: **ונתנה**

בערך דהק דקרא ועיין משנהו פ"ה דנגעים ועקומות פירש"י כפופות ועקומות לנדליהן והר"ן פי' עקומות שנתקמה ידו אחרנית ועקושו שאינו יכול לחלק הצבעותיו ומ"ש הר"ב שאין הכהנים רשאין לעלות בסנדליהן סקן תיקון ריב"ז וטעמא בגמ' פ"ו דסוטה דף מ' דלמא אפסיק ליה רצועה ואויל ליה לתקטר ויאמרו דלהכי אויל ליה שהא בן גרושה או בן חלצה: **אסמים** ופואה וכמו כן כל דבר שצובע הידום רמז"ם: **מפני** שהעם מסתכלין בו כ"ל דקאי אכולה מתניטין דהא טעמא דת"ק כמו משום הכי הוא כמ"ש הר"ב ולא פליגי אלא דת"ק אחר מומין זרבי יהודה אחר צבע ויח"ה פסקו הרמב"ם והטור לדרי' והכ"מ כתב משום דבגמ' אמרו על סברתו תנא אם רוב אנשי העיר וכו' אלמא כותיה היימא לן ע"כ ואע"ג דתנן ר"א אומר אשכחן טובא דכומתיה ולא פליגי כמו שכתבתי במשנה ו' ס"ג דצבורים: **ח' בסנדל אינו עובר** שדרך המינין להקפיד בכך ומש"ה אף יחף לא יעבור א"ג כיון שאין דרכן של ישראל להקפיד חוששין שמה הרחורים של שטות עלו בלבנו ונזרקה בתיבות הר"ן: **סכנה** פירש הר"ב שלא תכנס בראשו וכן לשון רש"י ו"ל הערוך פעמים שזופל על פניו ברחום וחנו וירצנו את מוחו ושוב מלאתי בפירש"י פ"ד דמנחות דף ל"ה ו"ל סכנה שיכנס בכתף ויכה ראשו באסקופה שלא יכנסו התפילין בראשו: **בהנהגה** על מצוה של ראש ושל יד על פס ידו רש"י ופי' הר"ב דחכמים למדוג"ש כו' בספ"ג דמנחות דף ל"ז נאמר כאן שמוח י"ג) בין עיניך ונאמר להלן דברם י"ד) לא תשימו קרקה בין עיניכם מה להלן בגובה הראש מקום שעושה קרחה

שזופל על פניו ברחום וחנו וירצנו את מוחו ושוב מלאתי בפירש"י פ"ד דמנחות דף ל"ה ו"ל סכנה שיכנס בכתף ויכה ראשו באסקופה שלא יכנסו התפילין בראשו: **בהנהגה** על מצוה של ראש ושל יד על פס ידו רש"י ופי' הר"ב דחכמים למדוג"ש כו' בספ"ג דמנחות דף ל"ז נאמר כאן שמוח י"ג) בין עיניך ונאמר להלן דברם י"ד) לא תשימו קרקה בין עיניכם מה להלן בגובה הראש מקום שעושה קרחה

ונתנה על בית אונקלי . על בית יד המלבוש מבחוץ . והכתוב
אומר לך לאות . ולא לאחרים לאות : הכי זו דרך החיצונים
בני אדם ההולכים אחר דעתם . חוץ מדעת החכמים :

עומה פושעי ישראל באגודת
טעניותיהם . שהרי חלכנה
ריחה רע . ומנחה הכתוב עם
סממני הקטורת : על קן נסור
יגיעו רחמיך . כמו שהגישו
רחמיך על קן נסור . וגורת לא
חק האם על הבנים . כן חוס
ורחם עלינו . משתקין אותו
שעושה מוצאו של הקב"ה
רחמים והן אינן אלא גזירות :
ועל טוב יזכר שמך . על טובתך
כודה לך משתקין אותו שאנו
טייבים לנכר על הרעה . כשם
שמזכרין על הטובה : מודים :

מודים . דמחוי כשפיר רשות . כמוה ומקבל עליו ז' אלהות:
המכנה בעריות . שדורש פירוש של עריות בלשון כינוי .
שאומר ללא בעריות ממש דבר הכתוב . אלא שלא יגלה קלון
אביו . וקלון אמו בריבוס : ומזרעך לא תתן לאעברא
לארמיותא . לא תבא על העכו"ם . ותוליד בן לעכו"ם :
משתקין אותו בנייפה . שעוקר הכתוב ממשמעו . ונותן כרת
לבא על העכו"ם ומחייבו חטאת על השוגג : מעשה
אמנון ותמר נקרא ומיתרגם . ולא חיישינן ליקריה דדוד .
והוא דלא כתיב אמנון בן דוד . כדבעינן למימר לקמן :

בו ומ"ש הר"ב מקום שמוחו של תינוק רופס צרייתא אחריתא
לעיל מהך . והמכוון שמיני עיניך . מקום התחלת השער
בכל מקום שמוחו של תינוק רופס . הוא מקום תפילין . ופי'
רופס מתרכך . וג"ל שהוא מלשון התרפס ורוב ריעך (משלי

ו' ג') שענינו ההכנעה והרכיבו'
בדברי רבים . ומ"ש הר"ב על
ידך בגובה היד . דמה תפילין של
ראש בגובה שבראש . אף של
יד בגובה שביד . במנחות
סס וכן מ"ש הר"ב קיבורת הכל
בצרייתא אחריתא . ופי' בתוס'
לשון קבוצת עשר : כמו קיבורא
לדאיני : ונתנה על בית
אונקלי . פי' הר"ב על בית י"ד
וכו' : וכ"כ רש"י . ומסיים הר"ן
ועבדיהו . משום דכתיב לאות
עלידך . וכיון שהם לאות .
סבורים שהם שראוי שיראו לכל .

ולא דרשי והיו לך וכו' ומס"ה לא פי' אלא על בית יד דאלו בשל
ראש . אדרבה כתיב בכו (רברים כ"ה) וראו כל עמי הארץ
כי שם ה' נקרא עליך . ואמרו זו תפילין של ראש . ועיין ב"י
ס"ס כ"ז : דרך החיצונים . פי' הר"ב ההולכים אחר דעתם
וכו' . וכפירש"י . וז"ל הר"ן . קרוב למין הוא . אבל מין גמור
לא הוי . דהא לא עקר גזירה שוה . דהא מניחה במקום
הקיבורת : ט על קן נסור כו' עד המכנה . עיין מ"ש בפ"ה
דברכות : המכנה כו' משתקין אותו מפני שהוא מגלה פנים
בטורה שגא בהלכה . הר"ן ועיין בדבור דלקמן .
האומר כו' משתקין אותו בנייפה . כתב הר"ב שעוקר
הכתוב ממשמעו וכו' . חטאת על השוגג . וכן

לשון רש"י . ומסיים נמי מיתה . בית דין על המיד בבהרה ז' זריך עיון דלא פירשו בן במכנה בעריות . דהא איכא ביה נמי כל
הני . ול"ק במשנה דהכא קתי האומר . והתם המכנה . משום דלעיל כליל לכל העריות בהדי . ולא רצה להאריך ולבאר
אבל הא קשיא דהכא תנא בנייפה . ולא כן גבי מכנה ועוד יש לדקדק במלת בארמיותא . בעממיתא . ה"ל לומר כפי לשון תרגום
בכל מקום . ונמצאתי בערוך ערך ארם . שכתב וז"ל האומר מזרעך וכו' בארמיותא . פירוש לא תתן מזרעך באומה ידוע :
משעבירין זרעם למולך . כגון ארמיים . שאינם גורם להעביר זרעך למולך ומכלל דבריו משמע שאר האומות שאין מעבירים
מזרעם למולך מותר . לפיכך משתקין אותו בנייפה . אלא פירוש הכתוב כדתנא דבי רבי ישמעאל בישראל הבא על העכו"ם .
והוליד בן לעכו"ם הכתוב מדבר . דלא שגא מולך משאר בתי עכו"ם . עכ"ל . ורש"י מפרש דתנא דבי רבי ישמעאל . לפר' מתני'
אתא . ונראה ודאי דלדעת בעל הערוך נמי לא אתא דבי רבי ישמעאל . לעקור הכתוב ממשמעו לתת כרת לבא על העכו"ם
וכו' . דודאי דעקר הכתוב בעובדי ע"ז מדבר . אלא דשבעים פנים לתורה . וזו אחת מהן . והתא קנא דמתניתין למימר שזה
שרוצה לדרוש ולפרש . אפי' שאינו בא לעקור פשוטו ומשמעו . לא ידקדק במלת מולך . ולומר דבדוקא . ויתרגמו בארמיותא :
דא"כ משמע שאר האומות מותר . וסייעתא לבי הערוך דביתרובם יונקין איתא ומזרעך לא תתן בתשמישתיה לניד בת עממין
למעברא לפולחנא נוכרה . ועיין בפ"ה הר"ב במשנה י"א פרק שלישי דאבות . ולפי' הערוך מתיישב נמי דהכא תנא בנייפה .
ואף על גב דהכא אינו רוצה לעקור המקרא ממשמעו וה"ל ביוכנה . ולא בא אלא לפרש פנים אחרת בתורה . ע"ד הפנים
שהתורה כדרשת . מ"מ מדרשא דמכנה לא בא שום קולא . משא"כ בדרשא דארמיותא . שיש לטעות ולהקל בשאר אומות :
לפיכך משתקין אותו בנייפה : מעשה ראונו וישכב את בלהה פלגש חביו (בראשי ל"ה) נקרא בבה"כ ולא מתרג' דחשי לגנותו .
כפירש"י והר"ן פי' משום כבוד יעקב : מעשה תמר . כתב הר"ב אמנון וכו' וכ"כ הרמב"ם דמעשה תמר . היינו אמנון ותמר
וכו' וקשיא . חדא דאמאי נקט תמר . ולא אמנון שהרי אמנון הוא שעשה המעשה . ותמר קרקע עולם ואנוסה היתה . וכמו
דנקט ראונו ולא בלהה יע"ק בשנותו הסדר להכניס מעשה אמנון בין מעשים שקדמו אליו ועוד שה"ל להסמיך מעשה תמר ומעש'
דוד ואמנון כיון שמעשה אחד הם . ולכן נראה כפירש"י והר"ן . ומעשה תמר ויהודה . ועממא מפרש בגמרא אצרייתא דשכחיה
הוא דאודי ולק' דנקט

א כד
ב כתיב
הה תפלה
הכל
נתיי
טיע
סיקל
ד כתיב
פ' תפלה
הכל

תמר

תמר משום דלוי תנא יהודה כ"א עובדא דיוסף שאמר לכו
ונמכרנו ומסתבר שפרת"ב"ס והר"ב כשראו בגמרא דפרקי
מעשה דוד ואמנון לא נקראים ולא מתרגמין והאמרת מעש'
אמנון ותמר נקרא ומיתרגם חשבו ליתמר דמתיתין
פרקינן ולא היה אלא מריסא
דבריו דתני הכי מעשה אמנון
ותמר נקרא ומיתרגם
מעשה עגל הראשון נקרא
ומיתרגם דניחא להו
דכיון להו פרה במרא
והשני כתב הר"ב מן ויאמר

מעשה עגל ראשון נקרא ומיתרגם והשני
נקרא ולא מיתרגם ברכת כהנים מעשה
הוד ואמנון לא נקראין ולא מיתרגמין
אין מפטירין במרכבה וד' יהודה מתיר

רבי

מעשה עגל הראשון נקרא ומיתרגם ולא חיישין ליקרא
דישראל מעשה עגל השני מן ויאמר משה אל אהרן עד
יורה משה את העם וגו' ופסוק ויגוף ה' את העם כל אליו
נקראים ולא מיתרגמין משום יקרא דאהרן ברכת כהנים
לא נקראים ולא מיתרגמין
משום דלית ביה ישא ה' פניו
אליו שלא יאמרו הקב"ה נושא
פניו וכן אינו יודעין שכליו הן
ישראל לשאת להם פנים מעשה
דוד ואמנון לא נקראים
בהפטרות ולא מיתרגמין כל
אומן פסוקים שכתב בהן אמנון בן דוד אבל אותן שכתב בהן
אמנון סתם הא אמר ליעיל מעשה אמנון ותמר נקרא
ומיתרגם אין מפטירין במרכבה דלמא אמו לשיולי ולעיוני
בה ורבי יהודה מתיר והלכה כמותו אין

כ"ו במרא ולשון השני פי' הרמב"ם הוא מה שנסתם
מענינו ומ"ש הר"ב ופסוק ויגוף כתב הר"ב בפי"ב מהלכות
הפלה כ"ב הרי"ף והרא"ש וכו' שהוא תוס' הרי"ף שפירש
דמעשה דלא מתרגם משום כבודו של אהרן וא"כ בפסוק
ויגוף שכתב על העגל אשר עשה אהרן הוא הדין ללא
מיתרגם והגמרא לא חששה אלא לכתוב הפרשה והוא

ולפום ריהטא לא עיין שאין מלשון הרי"ף אלא בתוספתא שני ועוד פסוק ויגוף וכו' :
ברכת כהנים מעשה דוד ואמנון לא נקראין ולא מיתרגמין כן הגורסא בפסחים ובפירוש הרמב"ם ברכת כהנים נקראים
ולא מיתרגמין מעשה דוד ואמנון לא נקראין וכו' וזולתו דברכת כהנים אי אפשר לפרש דאין נקראין דאין סברא לומר
שתהא התורה נקראת בצבור שלא בשליחותה מה שאין כן בהפטרות דכלאו הכי אין הנביאים נקראים בשלמותן ואלא מיהא
קשיא דלא פירש התנא בברכת כהנים דנקרא ולא מיתרגם כמו באיך ובארת שנוסחא המשנה שבגמרא איתא מעשה דוד
ואמנון נקראין ולא מיתרגמין והשתא ח"ש דברכת כהנים ומעשה דוד ואמנון כלולים בדון אחד והכי נמי בגמרא ואלו
נקראים ולא מיתרגמין וכו' רעבד"ן דאובן עגל שני ברכת כהנים דוד ואמנון ודקאמר בתר הכי מעשה דוד ואמנון לא
נקראים כו' יש להביא ולתחוק לא כך נראה בעיני ומכל מקום לא שלחתי יד להביא במשנה לפי שראיתי (בפירוש רש"י
אבריתא שהזכרתי ואלו נקראין וכו' דלדעתא ברישא ויש לא נקראים ולא מיתרגמין כתב מפרש דסיפא מעשה דוד ואמנון
לא נקראים בהפטרות עד כאן ועוד שהייתי מוכרח לומר נמי דליג לא בפירכא דהאמרת כו' שהוכרתי ליעיל בצבור המתחיל
מעשה תמר כו' ועוד שראיתי להרמב"ם שכתבו פרקי"ב מהלכות תפלה דחשיב הכי דנקראים ולא מיתרגמין וכתב
ובמעשה אמנון ותמר במקום שנאמר אמנון בן דוד לא נקרא ולא מיתרגם ונראה דגרס וכן ברכת כהנים ויש לתת טעם
למה מעשה אמנון לא נקרא משום דשאני מעשיות הכתובים בתורה דלא כגו דלא לקרותם כדי להשלים התורה כולה בצבור
מה שאין כן מעשה דנביאים אפשר להפסיד בעיני אחר בברכת כהנים כתב הר"ב משום דלית ביה ישא וכו'
שכדאי כן ישראל לתת להם פנים כדאמרינן בברכות לא כדאי הן ישראל לשאת לכן פנים אי איתרתי ואכלת ושבעת וברכת
והן מחמירין על עצמן עד כזית עד כביצה רש"י כיע' שור דוד ואמנון לכאורה ר"ל במעשה דוד מעשה דבת שבע
וכן הבין הכסף משנה אלא שכתב דמד הרמב"ם לא כתב מעשה דוד בצבורי שהוא מפרש מעשה דוד ואמנון מעשה אמנון
שזכר צדוד ונראה לי דמשום הכי לא פירש הרמב"ם מעשה דוד וכת שבע דכי היכי דכתבתי בד"ס מעשה תמר
כו' דמעשה תמר ויהודה נקרא ומיתרגם ועממא דשכחיה הוא דאידי וכו' דוד הא אודי ואם כן שבחיה הוא ונקרא
ומיתרגם ומשום הכי לא אכתיבן חו ליתני מעשה דבת שבע לא נקראים ולא מיתרגמין (אע"ג דאם לא נקראים כו')
אין שייך לומר ולא מיתרגמין שאין תרגום אלא על המקרא שקרא ועוד דבתרגום יש לחוש יותר שהרי מתרגמין כדי שהעם
יבינו אלא חיידי בעלמא קתני ולא מתרגמין אין מפטירין במרכבה כדי שלא ישאלו ההימן כשישמעו אותה ולא יוסף
להם אלא ספק הרמב"ם : ורבי יהודה מתיר כתב הר"ב והלכה כמותו כך כתבו התוספות וטעמיה כדאמרן בגמרא
[אמטניה] ה' פרק דלעיל וכתבו הר"ב דבעגרת יום ראשון מפטיר במרכבה ולענין טעמא דה' יהודה ל דסבירא ליה ל' יהודה
דהא ומעשה בראשית נקרא ומיתרגם ואע"ג דמעשה מרכבה עדיף דתתן בספ"ב דחגיגה מ"ו במעשה בראשית הא אמר'
בגמרא דאע"ג דאיכא חששא דלמא אמו לשיולי מה למעלה כו' דראוי הוא שלא בא לעולם דתתן התם ומשנה ב' אפי"ה
נקרא ומיתרגם וטעמא דלא חיישין דלמא אמו לשיולי כו' שכן לשון הרי"ף מעשה בראשית נקרא ומיתרגם ולא חיישין דלמא
כו' וטעמא דמלתא דלא חיישין כ"ל דממ"ז אם הוא חכם יודע שדברים אלו לב המשכיל לא ישיגם ושהקתו ופה מדברו
ואם לאו בר הכי הוא הכי נמי אויל מחריש חכם יחשב והחריש יחריש באולתו ולא ישאל בענינים אלו שידע שאינו
כדאי שישיבו לו שום מענה :

רבי

רבי אליעזר אומר אין מפטירין בהודע את ירושלים ביחוקאל י"ז וכתב הר"ב מש"ק קרא דירושלים הכי משמע בביתא מדרבי אליעזר אומר לאחד שקראה עד שאתה בודק בתועבת ירושלים לא ובדוק בתועבת אומך . וקשיא לי דאמאי לא פליג נמי במעשה עגל הראשון . ואע"ג דלא סגי בלא קראה מ"ה ללמאמר דלא לתרגם . אלא דהתם ניחא משום כפרה . הכא נמי ניחא דניחא משום הכי . דודאי אין זו פסבא שעל כבוד העיר ירושלים הקפיד דלא בעיא כפרה דפשיטא דהודע את ירושלים .

אין מפטירין בהודע את ירושלי' משום יקרא דירושלים . ואין הלכה כרבי אליעזר : רבי אליעזר אומר . אין מפטירין בהודע את ירושלים :

סליק מסכת מגילה . נשלמה מסכת מגילה . פטרה דקדושים התשפוט את עיר הדמים (יחוקאל כ"ב) וכו' וניחא ליבמ"ש בעל הלבוש בא"ח סימן תל"ג דפ' הודע כתוב דס' מזכרתך ומולדתך בארץ הכנעני אביך האמורי ואמך חתית . וזה ודאי גנות וכדי ביוון וקנף לבנותן מעקר מולדתן וז"ל ר"ש . לא ובדוק באמך כלומר בעקר מולדתך : סליק מסכת מגילה

סידרה אחר מגילה מפני שיש בינו ובין ימי פורים הצטרפות שבשניהם אסור החטאי והתפסד . הרמב"ם . ועיינו"ש בפתיחה לביבוא :

מסכת מועד קטן

פרק א משקין בית השלחין . ארץ עיפה ונמאה למים תרגום עיף ויגע . משלתי ולא : משקין במועד . דדבר האבד מותר במועד וסדה בית השלחין משעה שמתחיל להשקותה אם אינו משקה אותה תדיר מיד כאבד כדתנן בסוף מתניתין ורעים שלא שמו לפני המועד לא יסקם במועד דלא פסדי . אבל שמו לפני המועד יסקם במועד ודוקא סדה לכן של תבואה שהיא שלחין משקין במועד אבל סדה שלחין של אילן לא שרי במועד דלא פסדי ובשביעית שרי להשקות . בין סדה בית השלחין בין סדה בית הכנעל ובית השלחין . משום מועד שינא

מסכת מועד קטן

פרק א משקין בית השלחין . במועד ובשביעית . בין שינא ממעיין . שבין כל מועד ומועד הרמב"ם (ולפי שאין במשנה לשון חש"מ אלא מועד . ג"ל שיש לתקן ללשון הרמב"ם ושכ"ל המשנה תקרא מועד מה שאנו קורין חש"מ והם הימים וכו') ומ"ש הר"ב דדבר האבד מותר במועד . במס' חגיגה דף י"ח ששת ימים תאכל מצות . וביום השביעי עצרת לה' אלהיך מה שביעי עוצר בעשיית מלאכה אי מה שביעי עוצר בכל מלאכה . אף ששה עוזרין בכל מלאכה ת"ל השביעי שביעי אסור בכל מלאכה ואין ששה אסורים בכל מלאכה . הא לא חסרן הכתוב . אלא לחכמים לומר לך חיוז מלאכה אסורה בחש"מ ואיזה מותרת . רש"י . ורי"ף ורמב"ם והרא"ש והטור פה אחד [הסכימו] דאינה אלא אסומכתא . ואין לאסור מלאכה בחש"מ עקר מן התורה . והב"י כתב שכ"ל מואת הברייתא שיש לאסור מלאכה בחולו של מועד עקר מן התורה והכתוב מסרה לחכמים לאסור ולהתיר כפי שיהא נראה להם . וכמ"ש בשם הר"ן לענין אסור ית"כ בר מלכילה וסמיה ברס"ח דיומא ולדבריו נר"י לומר דתרתני שמעיק תהך קרא דהא דרשינן נמי מיעיה דלכילת מלכה חוץ מלילה הראשונה רשות ולא חובה כמ"ש במשנה ו' ע"ב דסוכה וי"ט דמ"ט ר"ב אב"ל שדה שלחין של אילן עיין במשנה ז' :

ובשביעית כתב הר"ב דבשביעית שרי להשקות בין סדה בית הכנעל כו' . וכ"כ התוס' בדף ו' ע"ב בשם רש"י ומשום דבירושל' מוקים למתני' דפס"ב דבשביעית כמתני' ג' דלקמן . והתם מירש לה רש"י וכן הר"ב בשדה הכנעל ש"מ דההיא מתני' נמי כבעל איירי ור' שמעון מתיר שם וכן הלכה כמו שאכתוב שם בס"ד . והטעם דבשביעית שרי יותר מחש"מ משום טעם הירושלמי שאעתיק לקמן ב"ה אבל אין כו' . וכ"כ בכ"מ פ"א מהלכו' שמטה דמההיא עמא אחינן אבל הרמב"ם נראה שאינו סובר כרש"י והר"ב אלא דבית הכנעל נמי אסור בשביעית וההיא דפס"ב דבשביעית כתב בהדי' דשרייה משום האילנות שלא יפסדו וכן מוקים למתני' שלישי דלקמן מדמי לה בירושלמי כמו שאכתוב שם בס"ד ופשיטא דמסני' דהכא משמע ודאי דבשביעית נמי לא שרי אלא שלחין . וכן העתיק הרמב"ם :

א מה"י פ"ז
הס"ס וע"פ
סה"ש ע"פ
שופ"ע א"ת פ"ט
תקנו פ"ט